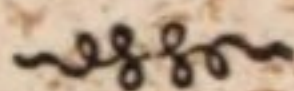

KRIŠTOFA ŠMÍDA
VEŠKERY SPISY

pro mládež a přátele její.

Dle posledního původního vydání

přeložil

Dr. JOSEF PEČÍRKA.

Svazek třicátý.

Chmelový květ.

V Praze 1863.

Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v arcib. semináři.

Chmelový květ.

Chapman, 1764.

Částka první.

Učitel.

Učitel František Patočka v Kamenici byl jeden z nejšlechetnějších a nejšťastnějších lidí na světě. Největší jeho radost bylo zacházení s dětmi, a ve svém krásném povolání působil nevýslovně mnoho dobrého.

Při tom se spokojil se svými skrovnými příjmy a cítil se blaženým jako král ve své malé říši — tak totiž nazýval školu s doškovou střechou, zahradu a zvláště jizbu, v které vyučoval.

Ves Kamenice ležela v chladné, hornaté krajině. Když tam Patočka v deštivý den ponejprv přicházel a když spatřil s kopce, přes nějž pěšinka vedla, hluboko v údolí šedivou věž kostelní a mechovité, doškové střechy mezi lesem a skalami, bylo mu okolo srdce velmi těžko.

Ještě více uleknul se dobrý ten člověk, když mu okázali školu na spadnutí, ku které se musilo choditi po kamenech přes ošklivý močál. V

tmavé světnici, když do ní vkročil, bylo mu docela úzko; mělať strop z černohnědých stropnic, vyhnílou podlahu, a malé okrouhlé tabulky v oknech byly pro špínu a stáří skoro neprůzračné.

Škola vypadala protivně a byl v ní ztuchlý puch. Zahrada u školy byla sice velmi velká, avšak to byl jen hubený trávník. Málo stromů neslo dobré ovoce, skoro všechny byly špatných sort a neb tak staré, že měly více suchých než zelených větví.

Učitel však nepozbyl srdce a řekl jenom důvěrně: „S pomocí Boží bude všechno lépe.“

Úřad svůj nastoupil s moudrostí, horlivostí a radostí. Děti to zpozorovaly hned a dostaly brzy chuť a lásku k učení. Přívětivý pan učitel, jehož měly dívky tak rády a u něhož se tak mnoho naučily, získal si brzy lásku všech rodičů. —

Obec vyslyšela skromné jeho prosby a jednosvorně se usnesla, že opraví starou školu. Učitel sám pracoval mimo školní hodiny pořád v zahradě; od milého rána až pozdě na noc bylo ho vidět staré stromy dobývati, mladé sázeti, jiné roubovati a štěpovati, záhony rýti, zeleninu seti a sazeničky vysazovati.

Poněvadž byl syn zahradníkův, měl velké zalíbení v zahradnictví a rozuměl mu velmi dobře. Blativé místo před školou a chrastinatý kopeček vedle zahrady, což oboje k jeho služnému

těž patřilo, dovedl také vzdělati a užitku z toho docílit.

Všecko, co si předebral, podařilo se a celé to místo okolo opravené školy stalo se velkou, květoucí zahradou.

Asi za tři léta jel si Patočka v podzimku do města pro nevěstu. Tato se jmenovala Terezie Jilmová a byla velmi rozumná, mravná a ctnostná panna. Nebožtík její otec byl úředníkem a vychoval ji výtečně.

Svadba se slavila v domě ředitele kostelní hudby v městě, bratra to otce jejího. — Terezie viděla Kamenickou školu a zahradu jednou již před několika lety a vzpomínka na ni roztruchlila ji ještě teď. Patočka jí sice řekl, že je teď všecko v lepším stavu, ona však předc jen málo očekávala a s úzkostlivým srdcem jela s ním do Kamenice.

Jak velice však užasnula, když tam přišla, a místo bahna před školou krásný, zelený trávník spatřila na kterém stály řady mladých, silných stromků a na některých smály se žluté hrušky a červená jablka.

Škola byla ovšemf ještě doškama kryta jako dříve, žlutá však střecha a bílé zdi poskytovaly jí čistou, přívětivou podobu. Učitel se vymlouval, že se nemohla skrze slabé zdi jiná krytba dáti, Terezie však pravila: „I pod doškovou střechou můžeme být šťastni a spokojeni,

milujeme-li jen Boha a jsme-li živi v pokoji a svornosti.“

Vešla do jizby a užasla znova. Okna byla jasná jako křišťál a na zahradu byla z nich překrásná vyhlídka. Stěny byly jako sníh a podlaha nová a velmi čistá.

U jedné stěny stál učitelův psací stůl, na něm byla skříňka na knihy se skleněnýma dvířkami, u druhé stěny stál výtečný klavír z ořechového dřeva, který se lesknul tak jako stůl. Nad psacím stolem visel pěkný obraz, rytina to, představující božského Přítele dítek, jak volá k sobě maličké; nad klavírem visela neméně krásná rytina, na níž byla vyobrazena svatá Cecilie, která vymyslila varhany; nejkrásnější však rytina zdobila stěnu mezi oběma okny proti dveřím a představovala svatou rodinu.

Krásné ty obrazy v rámech také z ořechového dříví vyjímaly se na čistých, bílých stěnách velmi dobře a byly pro světnici velkou ozdobou.

Prostý stůl, potažený zeleným voskovaným plátnem a šest slamou opletených seslí, to byl ostatní nábytek v jizbě. Všecko toto nářadí dílem si učitel zjednal když byl pomocníkem v městě z uspořených peněz, dílem je dostal darem od svých vděčných žáků a žákyň. V obou oknech stál po každé straně kořenáč s květoucím keřem. —

Učitel se bál, že se nebudou ty bílé stěny manželce jeho líbit, poněvadž přebývala dříve v

malovaných pokojích a pravil, jak mu toho líto je, že nemá v jizbě ani zrcadla.

Terezie však řekla: „Tyto květiny v oknech zdobí pokoj krásněji, než kytky na čalounech boháčů, nejsou tak drahé a vydávají nad to ještě líbeznou vůni. Co však se týče chybního zrcadla, tedy je ten krásný obraz božského Přítele dítek, obzvláště však líbezný obraz svaté rodiny pro nás oba nejkrásnějším zrcadlem. Také na obraze svaté Cecilie, která oči své s takovým nadšením k nebesům obrací, vidíme jako v zrcadle, že nebeského daru hudby jen k tomu užívati máme, aby se povznášela srdce lidská k nebesům.“

Učitel vedl pak manželku na zahradu. Ode dveří zahradních až k plotu na konci zahrady, kde stál pěkný, velký štěp, běžela dlouhá, široká cesta, posypaná čistým pískem.

Polovička zahrady u domu byla vysázená zeleninou, která v pravo i v levo pěkně a úhledně srovnána, v rozměřených záhonkách bujně rostla a svou rozličnou zeleností do oka padala.

Druhá polovička zahrady byla štěpnice. Starší stromy měly tolik ovoce, že se musily kmeny podpírat; i na těch nejmenších bylo aspoň několik jablíček nebo hruštiček, země mezi stromy byla porostlá hustou travou.

V jednom koutě zahrady stál včelník s četnými ouly. Kopeček stranou zahrady byl posázen chmelem, který se vinul vysoko po tyčkách

v řadách pěkně postavených a mezi tmavým jeho listím prokmitovala překrásně zlatá nebesa.

Terezie sedla na lávku pod štěpem na konci cesty, ohlížela se vůkol s upřímnou radostí a pravila:

„Tu je v pravdě vidět, seč je pilnost. Žádný stav v živobytí není tak zlý, aby se nedal pilností, rozmyslem a přičinlivostí udělat snesitelným, ano příjemným. Tvá bedlivost proměnila tuto pustinu v zem, oplývající medem a mlékem, ano v ráj!“

Učitel se odebral potom s Terezií do školy. Dítka se sešly ve škole v svátečních šatech. Všecky pozdravily manželku milovaného učitele radostným usmíváním, a zazpívaly jí ke cti píseň.

Jeden chlapec, který nesl útlé jehňátko a jedna holčička, která nesla dvě bílá holoubátka, přistoupili k ní a prosili, aby nepohrdala těmito dárky nevinnosti. Každé ostatní dítě přineslo jí dárek do hospodářství — slepici, košíček vajec, košíček ovoce, láhvičku medu, čistého a jasného jako průzračné zlato, žluté máslo na zelném lupenu, neb žemničku lenu tak utlého jak hedbáví aneb jako běložluté vlasy dítek, které ho podávaly.

Terezii to pohnulo až k slzám i pravila: „Vyšla jsem z krásné zahrady vedle školy; teď jsem však přišla do mnohem krásnější, kde kvě-

tou líbezné dítky jako utlé květinky a naděje plné stromečky.“

„Tak jest“ pravil pan farář, ctihodný stařek, jenž také při tom byl! „Kýž by se podařilo s Boží pomocí mně a tuhle věrnému spolupracovníkovi mému, tyto utlé bylinky dobře ošetřiti a před zkázou je zachovati. Každá škola má být štěpnice Boží, v které květe nábožnost nevinnost a všeliká ctnost.“

Částka druhá.

Mladý věk paní učitelky.

Terezie byla dcera panského zprávcce Jilmy v Lipovicích. Matka její umřela velmi záhy. Otec dal obstarávati prostou stravu a skrovnou svou domácnost od věrné a velmi šikovné děvečky, která od jeho ožení v domě jeho správně a poctivě sloužila.

Terezie byla s Leonorou, nejmladší slečinkou ze zámku téhož věku. Byla ustavičnou tovaryškou slečninou, směla s ní být zároveň při vyučování a učila se s ní ženským pracím. Obě dítky rostly velmi utěšeně a byly srdečné přítelkyně.

Jednoho dne jelo panstvo s četným průvodem

do sousedního města, kde očekávali zeměpána. Slečna Leonora nebyla se posud ještě z nebezpečné nemoci úplně uzdravila a musila zůstatí doma. Komornou zůstavili zde k jejímu posloužení.

Dívčice ta prosila slečnu za dovolení, vyběhnout si na silnici, aby tu viděla mocnáře okolo jeti, bylot tam jen as půl hodiny, a slečna jí to ráda dovolila. I ostatní čeládka zámecká a všickni jiní lidé ze vsi vyšli si na silnici.

Terezka mohla se s otcem do města svezti, ona však chtěla raději u slečny zůstatí. Avšak i to se zkazilo. Stará, věrná děvečka rozstonala se náhle velice a Terezka ji nechtěla nechat samotnou, proto že ji měla ráda.

Slečna Leonora měla v osamělém zámku dlouhou chvíli a šla do zahrady. Bylo překrásné jitro letní. Dívala se na květiny svoje, na které v nemoci byla zapomněla.

Květiny byly skoro uvadlé, protože nebyly dlouho zalévány. Slečna si přinesla kropící konev a šla k vodotrysku u prostřed zahrady, aby nabrala vody z té veliké mramorové kašny, která byla okolo vodotrysku vyzděna v zemi, tak že jen asi půl stěevíce nad zem vysahovala.

Avšak, slabá jak po nemoci byla, nemohla těžkou konev s vodou vytahnouti, namáhala se při tom, sklouzla a padla do vody, velmi hluboké. Leknutím a náhlým ochlazením zatajil se jí okamžitě dech a byla bez sebe.

Terezka stála právě té doby u okna. Viděla, jak slečna do kašny padla, slyšela temné žblunknutí vody, křičela co jen mohla o pomoc a běžela na zahradu. Na neštěstí byly nejbližší dveře zamčeny. I běžela, pořád o pomoc volajíc, přes dvůr zámecký k jiným dveřím do zahrady a sotva dechu popadajíc, přiběhla ku kašně.

Slečna se byla potopila. V smrtelném zápasu však vystrčila ještě jednou ruku z vody. Terezka ji honem za ní chytila a podařilo se jí, vytáhnouti ji. Nebohá slečna byla bez sebe, měla zavřené oči a vypadala bledá jako mrtvá.

Terezka ji položila na trávník, honem jí rozvázala všechny šaty, stiskovala ji hodně v srdečném důlku a hned zas popouštěla, aby ji přivedla k dýchání. Za malou chvíli začala slečna dýchat a otevřela posléze oči. Nevěděla však, co se to s ní děje a tiskla Terezce jen ruku, nemohouc promluvit.

Za chvíli vzpamatovala se zas trochu, Terezka strhla se sebe šat, zaobalila ji a vedla ji pomalu do zámku, převlekla ji a uložila do postele, slečna se drobet prospala a pak jí bylo dobře.

Plakala vděčností a láskou k Terezce: „Zachovalas mi život“ pravila častěji „co živa budu, nezapomenu na to a budu ti vděčnou.“

„Děkujeme Bohu obě“ doložila Terezka. „On jest, který vás vysvobodil.“

Přátelství slečnino k Terezce bylo od toho dne ještě upřímnější. Slečna ji chtěla mít vždy

při sobě. Pracovaly spolu buď v některém pokoji zámeckém, buď v besídce zahradní vždy několik hodin. Slečna Leonora nejela nikdy na procházku, aby s sebou nevzala Terezku a snažila se vždycky o to, aby jí udělala radost.

Tak byly několik let živý v sesterské svornosti. Stejná šlechtnost jejich, tichost a skromnost, láska a svornost učinily jim pozemský život rájem.

Avšak vypukla válka s Francouzi. Nepřátelská vojska blížila se hranicím našim. Pan z Lipovic odhodlal se, uteci s rodinou do Vídně. Slečna Leonora prosila Terezku, aby s ní jela do Vídně. Vší svou výmluvnost vynaložila, aby ji přemluvila a pravila mezi jiným: „Země tato padne brzy v moc nepřátelskou a tu na tebe nečeká mnoho dobrého. Kdož ví, jak se ti povede! ani rodičové moji ani já nevrátíme se zajisté tak brzy a nebudeme moci tobě zde dobré prokazovati. Tam ale přičiníme se ze vší síly, abychme tě šťastnou učinili. Pojeď pak s námi, nejmilejší Terezko!“

Terezka pravila: „Bůh ví, jak ráda bych s Vašnostmi jela. Jakž ale bych mohla dobrého otce opustiti? Kdo by ho ošetřoval? Naše stará služka umřela a on nikoho nemá mimo mne!“

Leonora vypisovala jí horlivě krásu toho velkého města a kratochvílí Vídeňských. Terezka však pravila: „Jakž bych mohla z toho radost míti, jsouc tak velice vzdálena od otce, jenž

je starý a churavý, a nevědouc, jak se mu daří. Starostí a bázní bych umřela!“

Slečna pravila zas: „Vždyť ale musíš mysliti na delší časy. Až budeme pryč, zabední se okenice zámecké. Zámek bude prázden a málo kdo, roveň tobě, přijde sem. V pusté vesnici budeš pak viděti jen selský lid a čeládku, a snad nepřátelské vojáky. Ve Vídni však, jak sličná a vzdělaná jsi, přijdeš snadno k dobrému zaopatření.“

Terezka odpověděla: „Dokud nebude milý můj otec dobře zaopatřen, nechci o svém zaopatření ani slyšet, a kdyby bylo to nejlepší na světě.“

I matka slečnina, paní z Lipovic byla by to ráda viděla, aby šla Terezka s nimi do Vídne a pravila: „Pojď s námi milá Terečko. Má Leonora má tak dobré přítelkyně a věrné pomocnice, jakos ty, v tom velkém městě zapotřebí; a já tě budu chovati jako dceru a ty budeš mít ve mně vždycky laskavou matku.“

Terezka však odpověděla se slzami v očích, že je velice pohnuta dobrotivostí a důvěrou milostivé paní; poznovu však ujišťovala, že jí není možno opustiti svého starého a churavého otce a to právě v těchto nepokojných, válečných dobách.

Paní z Lipovic řekla na to: „Dobře máš, milé dítě. Žehnej tě Bůh pro tvou dětinskou lásku. Zůstaň u otce a budiž mu radostí a potěšením v stáří a ošetřuj ho laskavě v nemoci.“

Kdyby však Bůh dobrého otce tvého k sobě povolal, nebudeš sirotkem. Piš pak bez prodlení na mne a já ti opatřím příležitost, aby ses k nám dostala; pak ti budu matkou a dcera má bude tvou milující sestrou.“

Den odjezdu se přiblížil. Slečna Leonora loučila se s Terezkou s tisícerymi slzami. Také paní z Lipovic byla upřímnou láskou těch mladistvých přítelkyň tak pohnuta, že jí tekly slze po tvářích. I sám pán z Lipovic odvrátil se, aby ukryl slzu; Terezka však dívala se za kočárem až se mezi horami ztratil. Plakala a vzdychala tak prudce, že jí líbezné její oči pláčem celé naběhly a prudké bolesti hlavy přinutily ji ulehnouti.

U svého dobrého otce byla Terezka velmi spokojeně živa a vedla mu domácnost jeho. Poněvadž měla pořád dost práce, necítla nikdy dlouhé chvíle, ačkoli byl zámek jako vymřelý a zahrada zámecká také.

Tak minul rok. A tu přišla smutná zpráva že pan z Lipovic umřel. Poněvadž neměl syna, připadlo panství Lipovice jednomu příbuznému jeho. Ten však považoval panství to pro nebezpečnou válku za velmi nejistý majitek a prodal je. Obchodník obilní, který velkými dovážkami k armádě zbohatnul, koupil je a velmi mnoho změn tam učinil.

Posavadní správce, Terezčín otec, byl na odpočinek dán. Musil opustiti úřední dům a

najmul si malý příbyteček ve vsi; byla to jen jedna světnička, komůrka a kuchyňka. Dostával velmi málo na rok a to se mu skrz nepokojné časy válečné ještě nevyplácelo vždycky pořádně.

Hlad a bídu bylby byl musil snášet, avšak dobrá dcera živila teď otce prací svých rukou. V ženských pracích znala se mistrovsky a sedala celé dny a do polou nocí u šití nebo vyšívání. Při tom uměla malou domácnost tak rozumně a moudře spravovati, že nechybělo nic potřebného dobrému otci v jeho vysokém věku.

Zdraví však jeho bylo pořád chatrnější. Dlouho tedy nevycházel z domu a konečně nevstal ani s postele. S nejlaskavější dětinskou pečlivostí ošetřovala ho Tereзка. Mnoho nocí bděla u něho, pracovala neunaveně při kahánku a modlila se za něj bez přestání.

Tato dětinská láska těšila otce nejsrdečněji a často ho pohnula až k slzím. „Mnoho dobrého mi prokazuješ, nejmilejší Terezko!“ říkal velmi často. „Pamatuj na mne, Bůh ti tu tvou dětinskou lásku zajisté odplatí. Dobře ti bude ještě zde na zemi!“

To řekl také ještě té noci, když umřel.

Teď po smrti milovaného otce chtěla se Tereзка odstěhovati k paní z Lipovic. Avšak, právě když dopsala psaní na tu šlechetnou paní, dostala od slečny Leonory, přítelkyně své, velmi smutné psaní.

I paní z Lipovic umřela a zůstavila dobrou

slečinku ve stavu velmi chudobném. Neboť skrz vojnu nemohl se jim již dlouhý čas dávati ten roční plat, který měly dle smlouvy na Lipovicích vymíněný. Nebohá slečna byla pak živa v Uhřích u jedné staré tety, která byla hrdá, skoupá a prchlivá. Slečna musila u ní sloužit. Celé její psaní bylo plno nevýslovné truchlivosti a okazovalo, že se jí velmi zle vede.“

Ješto slečna Leonora teď také osiřela, nemajíc ani otce ani matky, a sama tak zchudla, že neměla Terezie žádné naděje, dostati se k této své přítelkyni, jela Terezka mnoho mil odsud k bratrovi nebožtíka otce, strýci svému, řediteli kostelní hudby Jilmovi. On ji uvítal velmi laskavě a byl jí druhým otcem.

Poněvadž byla Terezie rozumná a cnostná panna, skromná a ponížená, sličná a květoucí postavy, ucházelo se o její ruku brzy několik hodných mladíků z města. Mohla se velmi bohatě vdáti. Ona však dávala v srdci svém přede všemi přednost chudobnému učiteli Patočkovi, jehož seznala v domě strýce svého, poněvadž byl šlechetný člověk; a snad i také proto, že měla velkou vážnost pro stav učitelský, jehož si mnozí málo váží.

Ptala se však strýce o radu, co má činit a on schválil úplně úmysl její řka: „Patočka je sice chudý na statky světské, avšak bohatý na statky jiného způsobu. On dbá na Boha, má rozum a nejlepší srdce a je docela bezúhonných

mravů. On je docela jen pro své krásné povolání živ, a působí v něm velmi mnoho dobrého. Má sice jen malé příjmy, avšak i ty postačí při pilnosti a šetrnosti. S tebou je stejného smýšlení; budeš s ním šťastna. Co vám ujde na příjmech, nahradí požehnání Boží. Dětinská láska, kterou jsi prokázala otci svému, je bohatý poklad, který ponese svým časem hojné úroky.

Částka třetí.

Rodina učitelova.

Učitel Patočka s manželkou svou žili velmi šťastně a spokojeně ve vesnické škole s bohatě vysázenou zahradou. Ješto oba Boha od srdce milovali, nacházeli denně příležitosti, těšiti se z Jeho dobroty a vzdávati mu díky. Poněvadž byli oba jedno srdce, jedna duše, a od mladosti již byli uvykli přemáhati prechlivost a zlé rozmáry, byli živi v pokoji a svornosti a jeden od druhého neuslyšel nepěkného slova.

Poněvadž na mále přestávali a hospodařili, marnými žádostmi se nesoužili a zbytečných výloh nedělali, byli také s tím spokojeni co měli, a ze svých příjmů, jaktě byly malé, zbývalo jim vždy ještě něco, aby potřebnému bližnímu malé dobrodiní prokazovali a něco si uložili.

Velmi mnoho přispívalo k štěstí jejich to, že pořád pracovali. Učitel byl neunavený ve svém povolání, v němž nacházel radost a potěšení. — Terezie obstarávala domácnost, která byla vzorem čistoty a pořádku. Když přestal pan učitel učit, přicházela paní učitelka obyčejně ještě na hodinu do školy, učila děvčátka šíti a plésti a vypravovala jim při tom pěkné a poučlivé příběhy anebo s nimi zpívala nějakou pěknou píseň.

Ona šila a pletla také pro lidi, když neměla co jiného na práci, a vydělala si tím též hezky mnoho. Mimo to pomáhala manželovi při vzdělávání zahrady zelinářské. Pan učitel brával s sebou vždy několik větších chlapců, když měl na stromech něco pracovati nebo je štěpovati; paní učitelka okazovala větším děvčatům všecko, čeho jim bylo třeba k obstarání zelinářské zahrádky.

Po dokončené denní práci byli učitel i učitelka vždy velmi spokojeni a říkali často: „Nikdy se necítí člověk šťastnějším, nežli když ku štěstí jiných přispívá.“

Největší blaženost nacházeli však ve svých dětech, kterýmiž požehnal Bůh manželství jejich. Anna, první jejich dítě s modrýma očima a hojnými rusými vlasy byla celá matka; též tak podobna byla jí Žofie, druhé dítě. Malý Bedříšek, velmi čiprný to chlapeček, podobal se otci. Měli však ještě více dětí. Všecky květly jako růže a byly nevinné jako andělé.

Když začaly větší dítky mluvit denně

větší přítulnost k matce a otcovi projevovaly, vzrůstala radost rodičů z nich každodenně. Oba spojovali síly své, aby děti dobře vychovávali. A ještě dítky poslušné byly a vychovávání denně krásnějšího ovoce na nich přinášelo, cítili se rodiče tak blaženými, jakoby byli již v nebesích.

Když matka v krásné jarní dni pod štěpem na lávce seděla a šila, menší dítky u nohou jejích s květinami hrály, větší odbíhaly a přibíhaly a na rozličné věci se ptaly, mezi tím, co se všude všude zelenalo a kvétlo, a na stromě nad ní pěnice zpívala, tu se dala často sama radostí a vnitřní spokojeností do zpívání.

Když dítky povyrostly, zpívala jim svým líbezným hlasem mnohou dětskou píseň aby v nich cit pro pravdu, pro ctnost a krásu záhy vzbudila. Dítky zpívaly brzy trochu s ní jako mladí, cvrkaví ptáčkové. Pohled na laskavou matku u prostřed jejích dítek a líbezný zpěv její pohnul učitele tak velice, že složil zvláštní píseň pro matku a dítky. Ačkoli byla docela prostá, těšila dítky přec velice, protože byla docela přiměřena tomu místu, kde byla zpívána, a útlé srdce dětské velmi hluboce dojímala.

Jednoho krásného jitra jarního, když slunce právě bylo vyšlo a svými zlatými paprsky hory doly osvětlovalo — žádný mráček čistou, modrou oblohu nekalil a lupení i květ, květiny i trávy rosou se třpytily, zpívala matka u prostřed svých dítek píseň tu poprvé pod štěpem:

Listím a kvítím se zdobí
hory, doly, les i háj;
květinky bez počtu činí
zemi krásnou jako ráj.

Když na to jen pohledneme
srdce se nám usmívá;
řcete dítky kdo to dělá,
kdo ta kvítka rozsívá?

Kdo nechává slunce svítit,
jaro kdo probuzuje?
kdo nechává stromy pučet,
kdo ta kvítka maluje?

Toto všecko nám přichází
jen od Božské milosti,
Bůh sám stvořil vši tu krásu,
slávu se spanilostí.

On stvořil tam ony duby
i malou violinku,
nechá kvéstí všechny stromy
růsti každou travinku.

Stavba světa veškerého
přichází jen od Boha,
od Něho jsou hvězdy jasné
též i modrá obloha.

Ano, všecko co jen máme,
život, zdraví, rozum náš,
Otče, všecko Ty jsi nám dal,
všecko nám i přistě dáš!

Chvalme Boha a velebme
hledme vděčně k vysosti,

Otce dobrého vzývejme
v nejhlubší pokornosti.

Dítky! své malé ručičky
vzhůru k nebi zdvihejte,
vroucně se mnou Pánu Bohu
chvalozpěvy zapějte!

„Viz matku a dítky Pane!
uslyš jejich vzývání,
slyš matčinu vroucí prosbu,
slyš dítěcí volání.

Dej, aby Tě dobrý Otče
vždycky víc poznávaly,
by Ti za Tvá dobrodiní
vroucí díky vzdávaly!

Chraň je před hříchem a bídou
uděl, čeho jim třeba;
nechť má každé chudé dítě
denně krajíček chleba.

Vezmi je, o Pane Bože
pod svou mocnou ochranu;
nechť jsou podobni andělům
tam v Tvém nebeském stanu.

Učiň, aby všechny dítky
prospívaly ve ctnosti;
veď mě jednou s nimi všemi
do nebeské radosti!“

Později byla píseň ta v krásné jarní dny
častěji a vždycky s novým potěšením opakována.
Tím a podobným způsobem hleděli rodičové dě-
tem nábožnost vštípit. Více však než všecka i

nejkrásnější slova působil nábožný příklad rodičů.

Dítky byly od srdce bohabojné a protož i dobromyslné, přívětivé a ke všemu dobrému volné. — Jako by i otec i matka jejich příkladem ctnostných rodičů a svorných manželů pro celou obec, tak byly dítky jejich mládeži příkladem nevinnosti, přívětivosti a mravného chování. Starý pan farář pravil častěji: „Rodina učitelova je ve vsi nejšťastnější, protože je nejctnostnější a nejpobožnější.“

Částka čtvrtá.

Drahota a nemoc.

Jakkoli šťastně pan učitel s rodinou živ byl, tedy měl předc také bolesti své a protivenství. On však je přijímal pokorně z ruky Boží a pravil jednou: „Tak, jako nemůže býti vždycky jasné nebe a sluneční světlo, nýbrž také smutné, deštivé dni přijíti musejí, aby mohly polní plodiny růsti a poskytly hojnou žeň, tak musejí býti také v lidském životě mračna a bouře ke vzrůstu a zdaru, chceme-li se radovati jednou na věčnosti z hojné žně.“

Jednou byla v zemi velká drahota; obilí

bylo zrovna za dvakrát tolik jako dřív. Malý příjem učitelův nechtěl pro tolik dětí již dříve stačiti a mimo to daly dítky dobré matce již tolik práce, šití, pletení a spravování, že nemohla šitím a pletením pro jiné lidi skoro nic vydělati, a tento výnosný vejštěleček přestal bez mála dočista. Dobří ti lidé upadli tedy při té drahotě u velkou nouzi.

„Ach,“ pravila matka jednou mužovi, „již je v moučnici zas na dno vidět! Kde vezmeme chleba pro tolik lidí! A máme při tom ještě jiné potřebné výlohy. Dnes právě přinesl zase švec tvoje podražené a dvoje docela nové střevíce pro děti a tvůj šedivý kabát pro všední den je již tak ošumělý, že bys na něm všecky nitky spočítal. Není již možno sehnati tolik peněz, abychme sebe a děti pořádně živili a šatili.“

Byla celá zarmoucená. Pan učitel ji chtěl potěšiti. Sedl tedy ku klavíru a hrál i zpíval překrásnou staročeskou píseň:

Kdož ochrany Nejvyššího
v skrejši Jeho užívá,
ten v stínu Všemohoucího
bezpečně odpočívá;
protož i já volám k Pánu
každý den v důvěrnosti:
Tys mým hradem Tys mů schránú
já na Tobě mám dosti!

Větší dítky a konečně i matka přizpěvovaly od srdce a nabyly zas dobré naděje.

Sotva že dozpívali, vkročil pan farář do jizby. Byl u nemocného návštěvou a kráčeje okolo, slyšel je zpívat a jejich důvěra v Boha v tomto zlém čase vroucně ho pohnula.

„Milý pane učiteli“ pravil velebný pán „nechám vám korec nebo dva korce obilí za obyčejnou cenu. Jak víte, mám také sám jen skrovné příjmy, sice bych vám to obilí daroval; avšak vám rád počkám, až budou lepší časy můžete mi při příležitosti zaplatiti.“

Rodiče i děti zaradovali se velice a děkovali velebnému stařečkovi více slzami než slovy. Obilí to stačilo zrovna až do žní, a pak bylo zas lacino.

Nouze však ta, kterou přestáli, byla jim na požehnání; zkusili to sami na sobě, že pomáhá Bůh v nouzi. Otec pravil jednou: „Jaktě byla nouze veliká, tedy přede nikdo z vás dětičky nešel o hladu spát. Starost naše byla větší než nouze; Bůh pomohl v pravý čas a dal nám chléb. Děkujme mu a znova pevněji v Něho důvěřujme.“

Děti se naučily vážit si více darů Božích. Jasněji a zřetelněji poznávaly, že je Bůh náš Otec, který dává každému chléb, a od té doby modlily se mnohem nábožněji před jídlem a po jídle. Teď teprva rozuměly náležitě krásným slovům: „Oči všech čekají na Tebe, o Pane, a Ty jim dáváš pokrm v pravý čas!“

Za nějaký čas dostaly děti spálu. Zarmoucená matka chodila truchlivě od jedné postýlky

k druhé a nespala mnoho nocí. Otec ji snažně prosil, aby spala aspoň několik hodin v noci, že bude on u dětí bdíti. Ona však měla o děti příliš velkou starost, aby byla mohla spát: „Je jich příliš mnoho“ pravila „máme oba co dělat, abychme je ošetřili.“ Také padla zarmoucené matce chudoba její toho času ještě tíž na srdce a jednoho jitra po úzkostné noci pravila: „Ach, tolik nemocných dětí, a skoro ani krejcaru v domě! Nevidím tu vyvážnutí; srdce mé je velmi stísněno.“

Tu sedl učitel ku klavíru a plný nábožné důvěry v Boha, zpíval slova krásné písně:

Svou starost a své těžkosti —
co srdce obtěžuje
poruč otcovské starosti
Toho, kdo vše spravuje;
ten kdo hvězdám šira nebe
vyměřil jich koleje,
najde cestu též pro tebe
na bezpečné kročeje!

Zarmoucená matka potěšila se zas a znenáhla uzdravily se všechny děti.

I tato bolest byla rodičům na požehnání. Dětky vděčně poznávaly, co jim rodiče prokazovali. Posavád nepozorovaly to děti ještě nikdy tak patrně, jak jsou matce a otci milé, a ctily teď oba ještě srdečněji než před tím.

Anna říkala pak velmi často mamince: „O nejmilejší maminko, co živa budu nezapomenu nikdy, jak mnoho lásky jste mi prokázala v mé

nemoci! Přičiním se zajisté, abych tak dobrou, laskavou matičku nikdy nezarmoutila, nýbrž abych jí dělala vždycky radost poslušností, pilností a dobrým chováním.“

Rodičové a děti byli ještě šťastnější než dříve, protože se milovali vespolek ještě více. Také poznaly děti, jak velké dobrodiní od Boha zdraví je a děkovaly denně Pánu na výsostech za ně. Nemoc rozmnožila tak jejich blaženost.

Částka pátá.

Nemocná matka.

Panu učitelovi a rodině jeho vedlo se zas velmi dobře. Několik let uplynulo jim v pokoji a spokojenosti, bez obzvláštního protivěnství. Teď ale navštívil Bůh dům těchto dobrých lidí velkým utrpením.

Učitel se radoval srdečně z narození svého devátého dítěte; matka však se povážlivě rozstónala a nemohla dlouhý čas s postele. Zatím však zdálo se, že se to s ní lepší, tak že mohla přes den několik hodin mimo postel ztráviti.

Ten den před svátkem Anniným neulehla ani. Poněvadž ale ještě příliš slabá byla, aby mohla domácí práce konati, vyhledala slaměný

klobouk, jež dostala ještě v Lipovicích od slečny Leonory, aby ho připravila Anně vázaného.

Klobouk byl ovšem zde onde porouchaný, ona však chatrná místa čistě vystřihala, klobouk udělala menší a zřídila ho tak dobře, že by ho byl každý, kdo se na něj dobře nepodíval, měl za nový.

Anna měla velké potěšení z toho daru s nímž si matka její tolik práce dala. Ovšemť jí napadlo, žeby nějaká pěkná zelená, modrá neb červená pentle na tom hezkém žlutém klobouku velmi dobře vypadala. Ráda by také takovou pentli byla měla a přála si, aby jí otec nějakou vázaného koupil. Nepochybovala také, žeby jí dal otec na ní peníze, kdyby ho za ně pěkně poprosila.

Nedala však toužebnost svou na sobě znáti. Skromná a hodná ta dívka myslila si: „Tatínek má tolik potřebných výloh na nás děti, byl by to hřích, žádati na něm peníze na nepotřebný šperk.“

S touto prácičkou ztrávila matka skoro celý den velmi utěšeně. Avšak v noci na to roznemohla se velice. Naříkala na velké bolesti a upadla v takovou slabost, jakoby chtěla na místě umřít.

Polekaný otec rozžal a zbudil Annu, tato pak zbudila ostatní děti. Plačíce a vzdychající přišly všechny k posteli matčině.

Byl to hrozný nářek. „Ach má drahá ma-

minko“ zvolalo jedno z nejmenších dítek „prosím tě neumírej!“ I nejmenší dítko na kolébce probudilo se z toho hlasitého nářku, a dalo se také do pláče.

Matku dojal nesmírně pohled na tolik dítek a žalostný jejich nářek. Otec odvedl tedy děti do jizby a pravil: „Milé dítky, modlete, o modlete se za maminku!“

Všecka ubožátka hned poklekla a zdvihla sepiaté ručičky. Otec patřil na řadu těch devíti dětí, jichžto nejmenší Anna na ruce držela a měl při tom plné oči slzí; truchlivý ten pohled bodal ho do srdce.

Anna se modlila nahlas a ostatní děti za ní: „Tatíčku náš nebeský! Ach, neber nám naši maminku! Ach, uzdrav nám ji brzy zas, Ty jediný to můžeš!“

„O nejdobrotivější Bože! Otče náš nebeský“ vzdychnul učitel v srdci svém „pohledni na těch plačících devět dítek! Ty znáš moje hoře! O Ty zajisté nevezmeš těm ubohým dětem milovanou matku, kterou tak tuze potřebují!“

Pak šel zase do komory a sedl k posteli churavé matky. Trásl se úzkostí, a vyhlížel skoro bledší nežli stonavá žena, která se začala zotavovati ze své slabosti. Slabým hlasem zašeptala: „Netrap se tak tuze, milý muži! Již je mi chvála Bohu drobet lépe. Bůh mi pomůže! Buď pokojný a ulož jen zas děti.“

Učitel je uložil jenom Anna nešla spat.

Noc uplynula v úzkosti a strachu a v tiché modlitbě.

Když se rozednívalo a červánky se skvěly do oken, šla Anna pro kmotru svou myslivcovou. Tato přišla hned.

„Chvála Bohu, že tu jste, vzácná paní kmotra!“ zvolal učitel. „O zůstaňte u nemocné a dejte na ni pozor. Já poběhnu do města pro lékaře.“

Vzal klobouk a hůl, a chtěl jíti, nemocná však pravila: „O, zůstaň jen doma milý muži! Doktor a lékárník jsou pro nás příliš drazí; již jsme vybrali napřed službu na budoucí čtvrtletí; dále prý se nám nemůže dát nic napřed, řekl mi opravdově duchodní. A také je mi v skutku mnohem lépe. Doufám, že bude dobrotivý Pán Bůh mým lékařem, a že mne uzdraví bez užívání, což On velmi lehce v stavu jest. Počkej aspoň ještě den anebo dva.“

Myslivcová pravila: „Milá paní kmotra, mně se zdá že máte pravdu; ano já si myslím, že nebyl ten nával předešlé noci tak nebezpečný jak vypadal. Včera jste byla příliš dlouho vzhůru; na sílu svou domýšlela jste si více, než můžete ještě podstoupiti. Práce, kterou vám dal ten klobouk, bývala pro vás jindy ovšem hračkou, teď však byla tato malá práce pro vás předce jenom namáhavá. Věřte mi, že přišla ta slabost, která vás dnes v noci napadla, jen z unavení. Vím to všecko ze zkušenosti. Jak víte, měla

jsem všecky tyto případy sama také v loni. Lékař z města nařídil mi užívatí thé z jistých bylin a tak jsem se brzy zas uzdravila. Toto koření roste u nás hojně a bude vám také nejprospěšnějším lékem.“

Učitelka jí dala za pravdu; učitel však měl ještě své povážlivosti, i pravil: „Nezdá se mi předce, že je nemoc tato zrovna taková, jako vaše, a pak je také přirozenost lidská rozdílná. Lék, jenž prospívá jednomu, může být jinému neprospěšný ano škodlivý. A proto je potřeba lékaře, kterýžto jediný to posouditi umí.“

Chtěl pak předce jíti; obě ženy však stály na tom, aby se zkusilo nejprvé thé z koření. „Nemůže docela nic uškodit“ pravila myslivcová „a kdyby měl nával zas přijíti, pak je dost času na lékaře.“ Pak jmenovala ty byliny a pověděla, jak se z nich dělá thé.

Anna byla v loni to koření pro paní kmotru sbírala a nabídla se hned, že je opatří. Učitelka prosila velmi důtklivě muže, aby jí to užívání dovolil a on si dal konečně říci, doložil však, nebudeli drahé jeho Terezce za dva, nejdéle za tři dni lépe, že pak nižádného odporu nepřipustí a bez prodlení že pospíší pro lékaře do města.

„Ach!“ zvolal „již příliš dávno jsme se na to jen dívali, poněvadž jsme se štilili výloh; měli jsme se držeti starého zlatého pravidla: Hned na začátku povážlivé nemoci obrať se k

pořádnému lékaři, jinak by mohla přijíti pomoc příliš pozdě.

Částka šestá.

Slečna na zámeckém vrchu.

Anna si dala slaměný klobouk na hlavu, vzala košíček na ruku a pravila matce: „Přijdu brzy s tím kořením; nahoře na zámeckém vrchu nedaleko od starého, zříceného hradu roste v hojnosti.“

Bedříšek ale řekl: „Dej si pozor Aničko, abys nepřišla k starému hradu příliš blízko. Dává se tam zaklená hradní slečinka často vidět. Ona má děti nerada a mohla by ti snadno ublížit.“

„To je jen tak pohádka“ odpověděla Anna „a někdo ji vymyslíl na neposlušné děti, aby nelezly příliš blízko ke zříceninám hradním, protože by na ně mohl kámen spadnout a je zabít.“

Anna šla zahradou a utrhla mimochodem věníček chmelový, hojně ozdobený pěknými tmavě zelenými listy a zelenavými, šupinatými šištičkami, kterýmž se obyčejně květ říká. Chmelový ten věníček připnula místo pentle úhledně na klobouk a chvátala k vrchu zámeckému.

Cesta po kopci šla zde onde přes holá místa

na výsluní, plna voňavých bylin, místama pak stínem skrze houští.

Když na jedno takové místo přišla, a uprostřed lískových křovin a planých růží stála, klekla na zem, zdvihla oči k nebesům a s rukama vzhůru sepiatýma modlila se vroucně za matku.

Pak šla zas dále a přišla na prosté místo nedaleko zbořeného hradu, kdežto mezi množstvím jiných bylin i ty spatřila, které hledala. Dala se do trhání a modlila se ustavičně u vnitřku svém k Bohu: „Nejmilejší Otče nebeský! Žehnej tyto byliny; dej, aby se milá matka má zas uzdravila; pomoz nám v nouzi naší!“

Všecko bylo vůkol ticho, jenom cvrčkové cvrkali a zde onde zapískal ptáček na okolních křovinách.

Když Anna plný košíček natrhala, zdálo se jí najednou, jakoby někdo přicházel.

Zvedla tedy oči a pohledla v tu stranu, a aj! z tmavého křoví kráčela bíle oděná ženská postava tak lehounce, jakoby se vznášela ve vzduchu. Na hlavě měla tenoučký bílý šátek, jak ho za starodávna nosívali, než byl rytířský ten hrad rozbořen a jak to bylo viděti na jednom starém obraze v kostele vesnickém.

Anna se trochu zalekla; avšak si dodala srdce a dívala se pevně na to neočekávané zjevení. Útlá ta dívčí postava nebyla větší Anny a zdála se býti také tohož věku. V pravé ruce držela malý zelený váček na peníze se stříbrným záme-

čkem a levou rukou držela pod bradou cípy toho bílého šátku, který měla na hlavě. Usmívala se tak přívětivě, a tvář její byla tak líbezná a květoucí, že pozbyla Anna vší bázně.

„Milé dítě!“ pravila slečna jemným hlasem avšak trochu rychle a s výslovností nějak neznámou, „mohla bych ti posloužiti nějakými penězi?“

Anna se podivila nemálo této otázce, pravila však: „Peníze by mohli moji rodičové teď velmi dobře potřebovati. Jakž jste se ale o tom dověděla? Jak vám to napadá, peníze mi nabízet?“

„Poslouchej,“ řekla cizí slečinka, kteráž nebyla žádným zjevením, jakž by Anna z počátku skoro byla myslila. „Před chvílkou měla jsem malou nehodu a ztratila jsem klobouk. Jsem z daleka a ještě daleko pojedu. Prokázala bys mi velký vděk, kdybys mi za dobrý peníz klobouk svůj prodala. Uděláš to?“

„O s radostí!“ zvolala Anna. „Klobouk je sice velmi hezký a mně velice milý, protože je to dar od matky mé, která ho jindy sama nosívala a teprva včera mi ho upravila, já ho mám dnes ponejprv, a proto mě tak velice těší; avšak matce k vůli prodám ho ráda. Ach, vžyt bych za ni dala třeba život.“

„To se mi na tebe líbí!“ pravila slečna. „Co však žádáš za ten klobouk? Řekni, mnoholi ti mám dát?“

Anna odpověděla: „Neumím ho ceniti; ov-

šest je obnošený a nebude již dlouho trvat; a však myslím předce že stojí za zlatý.“

„Ai!“ zvolala slečna, „to je málo. Klobouk je velmi útlý a zrovna tak dělán, jak se teď nosí. A poněvadž ho právě potřebuju, dám ti za něj tolar na stříbře. Teď ale řekni, co žádáš za ten překrásný chmelový věnek, jímž je klobouk ozdoben.“

S podivením dívala se Anna na slečnu myslíc, že žertuje. Ona však nežertovala. Dobrá ta slečinka byla totiž v podivném omylu. Poněvadž byla Anna na svůj svátek hezky oblečena a klobouk její skutečně velmi pěkný byl, tedy myslila slečinka, že je přirozený ten věník chmelový uměle dělán, ano že je to mistrovský kus umělecký.

Se zalíbením se na věník chmelový dívajíc, pravila slečinka a při tom se usmívala: „Je v skutku nevyrovnale krásný, výtečný! Matka má dostala oněhdy květiny až z Italie, ty však nebyly daleko tak krásné. Skvěly se ovšem živějšími barvami, tyto skrovné zelenavé květy a tmavězelené listy líbí se mi ale mnohem víc. — Na tom žlutém klobouku, jež tak lehce a přirozeně ovinují, neobyčejně krásně se vyjímají. Řekni jenom, co ti mám dát za ten krásný chmelový věník!“

„Ai!“ ten vám přidám,“ pravila Anna, smekla klobouček a dala ho slečně.

„Nikoli!“ odpírala slečna, „za darmo ten

chmelový květ vzítí nemohu, to by byl přeskvostný dar.“ Ssundala bílý šátek, dala klobouk na hlavu, plnu krásných kadeří a řekla: „Je mi zrovna dobře a tuším, že mi také velmi pěkně sluší! Co říkáš?“ Anna posvědčila. „Víšli tedy co“ pravila slečinka dále; „nebudeme dlouho mluvit, chvátámť. Dám ti tedy za klobouk, jak jsem řekla tolar na stříbře, za krásný však chmelový květ dva tolary. Za ty stojí — vždyť je ten chmel celý přirozený.“

„Ovšemť,“ přisvědčila Anna a usmívala se, „nepochybuji však, proč by skrz to měl mítí takovou nesmírnou cenu. V celém světě nebude zajisté ani jediného člověka, který by dal za větvičku chmelovou tolik peněz.“

„Ach, ty nerozumíš takovým šperkovním věcem!“ zvolala slečinka, vyňala dukát z váčku a dávala jí ho řkouc: „Tenhle dukát platí půl páta zlatého stříbra, to jest tři tolary na stříbře. Vezmi ho beze všech okolků.“

Anna odpověděla velmi opravdově: „Nemohu ho vzít, je to přes příliš.“

„Nuže,“ prohodila slečna, „neníli ti to málo, mně to není mnoho.“

Anně to nepřišlo ani na mysl, že slečinka přirozený věník chmelový za umělý považuje, a proto se pořád zdráhala vzítí tolik peněz. Chtěla slečně právě říci, že na jejich plotě a na chmelnici mnoho tisíc takových věníků visí a že by jich mohl člověk za tolik peněz koupiti plný py-

tel a tak by se byly konečně obě dohodly — v tom však zavznělo poštovské troubení.

„Jemine!“ zvolala slečna, „kočí náš je už na kopci! Matka má vlaje na mne bílým šátkem! S Bohem!“

Při těch slovech hodila dukát do košíčka s kořením, spěchala rychlými kroky ke kočáru a vstoupila do něho. Poštovský prásknul a poněvadž se od toho místa hned zase s kopce jelo, zmizel kočár v několika okamžicích, jako by se byl v zem propadl.

Anna by byla všecko to za sen měla, kdyby byla dukát mezi kořením nenalezla. Marně přemýšlela sem tam, co asi tu slečinku pohnulo, dáti za kmínek chmelový více, než za klobouk, ano zaplatiti ho zlatým penízem.

„Necht je to však jak chce“ pravila konečně, „tolik se mi zdá být jisto, že vyslyšel Bůh modlitbu mou za matku, a tímto dukátem chce ji opatřiti v nemoci její pomoc a posílnění.“

Částka sedmá.

Láskyplné děti.

Anna se dívala na lesklý dukát a pravila: „Jakou radost budou míti dobří rodičové z du-

kátu, který je jim v skutku pomocí nebeskou! Musím s ním honem domů. Koření natrhala jsem na dnešek dost. „Košíček ale,“ pravila dále a dala si ho na hlavu „poslouží mi velmi dobře místo klobouku a zastíní mě, poněvadž slunce tak praží.“

Jako mladá srnka spěchala pak po kopci domů.

„Tatínku, maminko!“ volala již na práhu u světnice „přihodilo se mi velké štěstí! Podívejte se tuhle na ten dukát, platí prý půl páta zlatého!“

„Dítě!“ zvolal otec a radostně se díval na krásný nový dukát „kdes to vzala? To je pomoc v nouzi! Jedenáct zlatých pět grošů — to je velká suma pro nás chudé lidi.“

Nemocná matka sedla na posteli, vzala dukát z ruky otcovy do své, a také její oči leskly se radostí.

Bedříšek však pravil: „Jakže? Okažte mi pak také ten dukát! Slyšel jsem již tolik o zlatě; rád bych také jednou nějaké viděl!“ Matka mu ho podala. „O jemine!“ zvolal chlapec „je to jenom to? Já myslel Bůh ví co to je, poněvadž se o tom tolik mluví! To máme my v našem malém údolí hojnost mnohem krásnějšího a jasnějšího zlata. Což pak je takovýhle žlutý lupínek proti tomu! Večer, když zachází slunce jsou mraky a vrchole hor, potok mlýnský a okna v celé vsi samé čisté zlato v červené záři; ano

slunce samo, když tak krásně kulaté a lesklé zapadá je nejkrásnější zlatý peníz.“

Anna pak vypravovala, kterak dostala dukát od cizí slečinky za klobouk. Tu se veselé oko matčino opět zkalilo a roztruchlilo; myslila matka, že musila cizí ta slečinka dát Anně ten dukát jen omylem.

Anna si vykládala truchlivost matčinu nepravě a řekla: „Ach nejmilejší maminko, nehněvejte se, že jsem prodala ten klobouk, s kterým jste si dala tolik práce a darovala jste mi ho vázaného! Krásný ten klobouk těšil mě velice a poněvadž byl od vás, byl mi dvojnásob milý. Také mi to přišlo velmi zatěžko prodati ho! Vy však maminko jste mi neskončeně milejší než klobouk. Já ho jen proto prodala, abych vám přinesla peníze, kterých máte ve své nemoci tak tuze potřeby.“

„Upokoj se Aničko“ těšila ji matka „láska tvá mě velice těší! Jsi dobré dítě! Tyto peníze však nemůžeme si s dobrým svědomím nechat. Musí v tom být omyl.“

„Zajisté“ přisvědčil otec. „Půl páta zlatého stříbra nedá žádný člověk při rozumu za starý slaměný klobouk. Slečinka se musila buď v penězích přechmátnouti, anebo musí být velmi hloupé stvoření; neměly by se jí dát peníze ani do ruky.“

Anna však pravila: „Ona mi dala za klobouk vlastně jen půl druhého zlatého stříbra.

Ostatní tři zlaté dala mi za chmelový květ, který jsem si dala na klobouk. Ona to výslovně řekla.“ Pak opakovala Anna všechna slova, která slečna vyřknula.

„Teď je mi to všechno jasno!“ řekla matka „cizí slečna byla toho mínění, že je chmelový věník, který vyrostl na našem plotu, dělán umělou rukou od nějaké šperkovnice a proto za něj tolik dala.“

„Tak tomu je“ přisvědčil otec „a my musíme slečně ten dukát zas vrátit.“

„Ovšem!“ dotvrzovala matka „ty tři zlaté jsou jako kradené, kdybychme si je podrželi.“

„Máte pravdu nejmilejší tatínku a maminko“ řekla Anna „a teď teprva pochopuji, proč se ta slečinka věníku chmelovému tak obdivovala. My jsme si nerozuměly. Ona pravila, že je věník celý přirozený, a já hloupá holka myslila jsem, že to myslí v pravdě tak a ještě jsem jí úplně přisvědčila. Ona však, jak teď vidím, jenom tolik tím slovem říci chtěla, že je chmel, jak myslila, tak uměle dělán, jako by byl přirozený. To je podivný omyl! Jakž ale máme jí ty peníze vrátit? Nevím ani jak se jmenuje, ani odkud přišla ani kam jde?“

„To můžeme snadno zvědět na nejbližší poště, odkud slečinka přišla“ řekl otec. „Poněvadž jede po poště, tedy je zajisté jméno její, aneb aspoň matčino, v poštovské knize zanešeno. Také se vyptává paní poštmistrová vždy zevrubně

po jménu, příbytku a stavu pocestných. Sedni si tedy hned, piš té slečně a přepiš celé psaní až na nápis. Nápis ti poví paní poštmistrová; psaní i peníze můžeš pak odevzdati hned na poště. A tak dostane slečna své peníze zas hned, neboť, chraniž mě toho Bůh, aby byl pod střechou mou nespravedlivý statek; takový nepřináší žádného požehnání. Jenom jestli ta slečna také za klobouk příliš mnoho nedala, co myslíš Terezko?“

Matka odpověděla: „Poněvadž ho slečna velice potřebovala a klobouk, ačtě již trochu obnošen byl, posud předce tak vypadá, že ho slečna ještě nějaký čas dosti slušně nosit může, tedy není půl druhého zlatého za něj příliš moc. Tolik za něj slečna dát může a my to můžeme vzít, aniž bychme svědomí své obtížili.“

Anna byla v dopisování dosti cvičena a napsala psaní na slečnu. Otec je prohlednul, zde onde nějaké slovo opravil a řekl, že je tak dobře. Anna uměla velmi pěkně psát a přepsala to velmi úhledně. Zněl pak dopis takto:

Veleblahorodá, milostivá slečno!

Těšilo mě, že jsem Vám mohla na cestě Vaší pomoci s kloboukem, který jste mi velmi dobře zaplatiti ráčila. S chmelovým však květem na klobouku stal se velký omyl, ježž jste zajisté příliš brzy shledala, mne však upozornili na něj dobří moji rodičové teprva v tomto okamžení.

Je mi toho velmi líto, že jsem si nevšimnula toho omylu dříve, a že jsem Vašnostem neřekla hned určitě, že květ chmelový, který jste tak draze zaplatila, není uměle dělán, nýbrž že je to docela přirozená chmelová větvička která vyrostla na našem plotě.

Z té příčiny odesílám tuto nazpátek ty tři zlaté, které jste mi za něj dáti ráčila a nechávám si jen tolar stříbra za ten klobouk. Klobouk je tím ovšemf víc než dostatečně zaplacen. Avšak dle toho laskavého smýšlení, které jste Vašnosti ke mně chudé dívce projevití ráčili; chtěli jste mi zajisté ještě nad cenu klobouku milostivě darem něco udělit.

V tomto přesvědčení děkuji Vašnostem za prokázanou dobrotu, poroučím se ve Vašnostinu další laskavost a zůstávám ve vší uctivosti

Vašnostina

vděčná a poslušná

Anna Patočková.

Matka jí dala ten dukát a řekla: „Pros paní poštmistrovou, aby ti ho proměnila a dala ti za něj zlatníky. Tři dej do psaní a popros paní poštmistrovou, aby je zapečetila. Ostatek patří tobě a ty můžeš s tím dělati, co budeš chtít.“

„Je to pravda, předrahá maminko?“ zvolala Anna velice potěšena. „O to vím již co s tím udělám. Poněvadž tatínek předc o tom pochybuje, že vás to koření uzdraví, tedy donesu ty

peníze panu doktorovi a poprosím ho, aby vás maminko zas uzdravil. Za tolik peněz udělá to snad. Ovšemť pak bude ještě v lékárně co platit. Mám však ještě zelený, hedbávný šátek, jejž mi darovala má kmotra, paní myslivcová. Je velmi krásný a ještě jako nový, a já ho měla sotva třikrát na krku. Ten potom také s radostí prodám, a tak můžeme vystačiti bez dluhů a všecko spořádati.“

Když to slyšela Žofie, Anina mladší sestra, pravila: „A já prodám své krásné perle, které jsem dostala od paní kmotry. Za ty zajisté hodně mnoho dostaneme.“

Tyto perle však byly krásné — skleněné, beze vší ceny; byl však to Žofin nejlepší šperk a v očích jejích velký poklad.

Malý Karlíček zvolal: „A já prodám svoji ryzku!“ Tak říkal svému dřevěnému koníčkovi na hůlce, na němž právě přiklusal a jejž měl velmi rád.

Malá Marinka držela pannu na ruce a pravila: „Já prodám pannu. Bude to ovšem těžké loučení a já budu musit pro ni plakat. Ale pro maminku to ráda udělám! Jak slyším, potřebuje maminka peníze.“

„To bude dobře!“ zvolal Karlíček „to bude peněz jak želez!“

Otec chválil to láskyplné smýšlení dítek; matka měla plné oči slzí. „Dobré dívky“ pra-

vila otcí „jsou největší radost rodičů v štěstí; v neštěstí však nejlepší jejich potěchou.“

Částka osmá.

Poštmistrová.

Anna se připravila bez meškání na cestu do nejbližšího městečka, kde byla pošta. Z té vsi byla tam silná hodina cesty. Vydlužila si na cestu slaměný klobouk, ježž byla přepustila Žofii. Na připomenutí matčino uřízla v zahradě několik obzvláště krásných květáků a dala je do košíku, aby je v městě prodala. Říkalť matka častěji: „Máli dobrá hospodyně jít přes pole, na zahradu anebo jen skrz dům, vždycky rozváží, zdali by nemohla vedle toho ještě nějakou práci vykonati, a nechodí nikdy s prázdnýma rukama.“

Když přišla Anna do města, šla zrovna na poštu a vešla do přízemní jizby. Paní poštmistrová, silná, hovorná paní seděla u okna a pletla. Anna ji přívětivě pozdravila a ptala se, co to bylo za paní a slečnu, které dnes ráno po poště tudy jely?

„To byla paní z Lukavce a slečna dceruška její Albínka“ odpověděla poštmistrová. „Jely ze

statku svého Lukavce a jedou do hlavního města kde pan z Lukavce již delší čas přebývá. Holdají tam zůstat několik měsíců. Což ale záleží tobě milé dítě na těch vzácných dámách. Proč se na ně ptáš?

Anna vyňala psaní a dukát a řekla: „Slečna Albinka zaplatila mi při malé prodeji o tři zlaté víc, já bych jí je po poště ráda zas poslala a proto bych si proměnila ráda ten dukát.“

„I šlaku!“ prohodila poštmistrová „to musila být hodně velká prodej, při níž se může člověk o tři zlaté předati! To by člověk na tebe neřekl, dítě, že tak velký obchod vedeš. Co paks jí však prodala, smím to vědět?“

Když Anna vypravovat začala, přišel do jizby kočí poštovský, který paní z Lukavce vezl a právě se s prázdnýma koňma vrátil. Měl sváteční oblek a červenou vestu. Nesl si džbáněk piva a sedl k poslednímu stolu v koutě u dveří.

Chvilku poslouchal a se smíchem pravil pak: „Ai, toť je ta malá prodavačka chmele, které zaplatila slečna z Lukavce za jediný kmínek chmelový z plotu tři zlaté stříbra.“

„Co, jak?“ zvolala poštmistrová „tři zlaté za kousek chmele? To je neslýchaná věc! Nestalo se to snad, co svět světem stojí!“

„Ta holčice zná výborně chmel prodávat!“ zvolal postilion a vzal do ruky džbáněk. „Nechtěl bych ale, aby se musila každá ratolístka chmelová zaplatiti třemi tolary; toť by se poctivý

chlap, jako já, ani napít nemohl. Avšak“ doložil ještě než pil „chytrá chmelařka ať je předce zdráva.“

„To je divný příběh!“ prohodila poštmistrová. „To mi musíš hodně důkladně pověditi. Pojď sem, děťátko! Jsi as hodně unavena, máš hlad a žízeň, vid? Sedni si tuhle ke mně na sesli. Hle, tu máš skleničku piva a housku. Musíš mi však povědít všecko hodně důkladně. Jak přišla slečinka k tomu, že od tebe chmel koupila. Co s ním dělala? Pověz mi to!“

Anna pravila: „Slečna ztratila na cestě klobouk.“

„Cože?“ zvolala poštmistrová, „ještě dokonce klobouk ztratila! Zdá se mi skoro, že ztratila spíš hlavu! Jak to ale bylo možno? Vždyť měla klobouk na hlavě, když vstupovala zde na poště do kočáru. Byl to pěkný zelený klobouk z tafetu a měl růžovou podšívku. Pod bradou měla ho zavázaný růžovou pentlí — jakž ho mohla tedy ztratit?“

Anna to nevěděla, poštovský však řekl; „To mohu já povědít, byl jsem při tom! Slečinka je velmi bystré, trochu nepředložené a lehkomyslné dítě. Nemohla dát ani chvilku pokoje. Brzy zpívala písničku, brzy jsem jí musil nějaký kousek zatroubit, brzy vykukovala z kočáru v pravo, brzy v levo a dívala se na okolí. Matka jí musila pořád bránit, aby nevypadla z kočáru. Pak seděla zas minutku tiše a stěžovala

si zas, že je jí horko a rozvázala pod bradou pentli, kterouž byl klobouk přivázán.“

Hned na to přijeli jsme na úzký, kamenný most, nedaleko vodopádu. Když spatřila slečna prudkou řeku mezi skalinami a houštím celou bílou jako pěnu dolů padati, byla radostí skoro bez sebe. Na mostě, odkud je vodopád nejlépe vidět, musil jsem zastavit; slečna vstala v kočáře a dívala se, ruce vztahujíc.

„To to hučí a pění se!“ zvolala „mně je tak, jakobych viděla řeku mléka! A jak ta voda stříká, a větřík ji odnáší jako stříbrný prach! Ze všech zelených lupínků na květinách a z malebných skalín vůkol kape voda, jako by pršelo.“

Takových pěkných slov pronesla ještě mnoho, já však jsem si je nemohl všecka pamatovat. Divení nechtělo mít ani konce. Najednou zafouknul vítr prudce a bác! hezký její klobouček ležel u prostřed řeky. Ona ho chtěla ještě chytit, když letěl, a bylaby bez mála sletěla za ním; na štěstí zadržela ji ještě matka!

Já tu byl jedním skokem s kozlíku, abych klobouk bičíštěm zachytil, nebylo to však možno. Hučící vlny strhly ho prudce s sebou a zmítaly jím tak, že vyskakoval z pěny brzy zelený povlek, brzy červená podšívka. Za několik minut nebylo po klobouku již ani památky. Musil jsem se v duchu smát, bylo mi však toho pěkného klobouku předc líto.“

„Což ale tomu říkala matka?“ ptala se poštmištrová.

„Matka“ vypravoval poštovský „nedělala si z toho právě moc. Ulekla se velice nebezpečností, v němž vězela slečinka, byla by padla do bouřlivé řeky s mostu jen o vlas. Paní se třásla a byla tak bledá, jako tamhle ta sádrová soška na kamnech. Když se ale drobet upokojila, dala dceři nejkrásnější napomenutí.

„Lehkomyslnost tvoje“ pravila „byla by tě bez mála o život připravila. Skoro bys byla do té propasti padla a co by to bylo bývalo za bolest pro matku tvou, která tě tak srdečně miluje! Zůstaneš tak lehkomyslnou a nebudeš povážlivější, tedy padneš zajisté ještě do strašlivější propasti časné a věčné zkázy. Děkuj tedy se mnou Bohu a slib muj že se polepšíš.“

Slečinka si vzala slova matčina velmi k srdci. Se slzami v očích pravila: „O nejmilejší maminko, vy jste byla mým andělem strážným. O jak velice vám děkuji! Slibuji vám před Bohem, že se polepším.“

„Tato slova slečnina“ pravil dále postilion „líbila se mi velice. Doufám, že nebude ještě zkažená, jak jsem si to na začátku myslel.“

„Dej to Bůh“ pravila poštmištrová „ale jak se vedlo dále?“

„Přijeli jsme na kopec, kudy se vine cesta“ vypravoval poštovský. „Na tom místě, kde se odštěpuje od silnice pěšinka, a stranou po kopci

vzhůru běží, prosila slečna za dovolení, aby směla po ní jít místo jetí. Ráda prý by se pořádně podívala na vysoké skály, hluboká údolí a na starý hrad na kopci, což prý z kočáru dobře vidět není; také prý nemá tu volnou jízdu na kopec ráda.

Matka jí to dovolila a zůstala v kočáře sedět. Dobře jsem to viděl z daleka, kterak běžela slečinka, hotová to rtuť, jakoby letěla, tuhle k té panence, která nedaleko pěšinky koření hledala, a jak od ní ten klobouk s tím jak myslila vzácným chmelovým věníkem koupila.

Sotva že jsem dojel na vrchol kopce, byla tu již také slečinka veselá a plná radosti, a měla na kadeřavé hlavičce hezký, lehký slaměný klobouk, a slušel jí v skutku lépe, než ten ztracený, dost nemotorný.“

„Ten klobouk ode mne koupila“ řekla Anna a vypravovala pak tu mýlku, s ratolístkou chmelovou.

„Což ale jemnost paní?“ pravila poštmistrová kočímu „jak byla s tou koupí spokojena? Povídejte Jene, vy víte konec toho příběhu.“

„Inu špatně dost!“ pravil kočí. „Jak si snadno pomyslit můžeme, velmi se rozzlobila. Klobouk“ pravila „nebyl by za půl druhého zlatého předražený, chmel ale, za nějž jsi dala tři zlaté, nestojí ani za tři vídeňské.“

„Jak že?“ zvolala slečinka „nedala jste ma-

minko sama více za modrý bez na vašem klobouku?“

Jemnost paní však řekla: „Což si slepá, nebo nemáš oči? Což nevidíš, že je to docela přirozený chmel?“

Slečna však chtěla mít ještě na vrchu i zvolala tedy: „Jenom pak sahněte na ty útlé kočičky chmelové, vždyť šustí zrovna jako tafet, klím potřený, a skutečně jsou ještě trochu od klí lepkavé. Já jsem se nemohla zmýlit.“

Znenáhla však vybředla předc konečně z omylu svého a začervenala se až za uši jako tuhle má vesta.

„A co řekla milost paní ještě dál“ ptala se poštmistrová. „To bych předc také ráda věděla. Nevyhubovala to lehkovážné stvoření?“

„Milost paní“ vypravoval poštovský „dala jí k tomu příběhu velmi krásná napomenutí. Kýž bych si je byl všecky jen pamatoval, abych je mohl zas povědít. Okazujíc na chmelovou větvičku pravila:

„Hle milé dítě, tak oči klamou. Tys myslila, že si kupuješ na klobouk pěknou ozdobu, kterou bys několik let nositi mohla a nemáš nic, než chmelový kmíneček, jenž uschne do zejtrka. Tak se lidé často klamou. Ano skoro všickni lidé mají tu vadu, že draze kupují. Za prázdné pochlebovní, marné slibování a rychle pomíjející kratochvíle dala mnohá sličná dívka — nevin-

nost, čest, pokoj svědomí, ano štěstí celého života.

Poněvadž jsi nevýslovně lehkovážná, bojím se o tebe velice. Sotva žes přivedla svou lehkomyšlností tam na mostě život svůj v nebezpečení, a sotva že jsi smrti ušla a mně svatě slíbila, že budoucně opatrnější budeš, již jsi zas vyvedla pošetilý kousek. O přičiň pak se, opravití svou lehkovážnou mysl, zvykej slušnému, rozvážlivému chování, jinak se dočkám v tobě ještě nesmírného zármutku.“

Poštmistrová, která se dříve mnoho smála, stala se teď velmi vážnou a řekla: „V pravdě, paní z Lukavce je velmi moudrá, rozšafná paní. Což ale řekla dcera její k tomu výtečnému naučení, které by si měl každý člověk vštípit hluboko do paměti, nebo spíše do srdce?“

„Slečna dcera“ pravil postilion „byla velmi málomluvná a po celé cestě již ani nemukla. Nezpívala již a nechtěla také již, abych jí zatroubil. Měla v očích pořád slze a nežli jsme dojeli na štaci, prosila matku ještě jednou za odpuštění a slíbila, že bude následovati moudrých naučení mateřských.“

„To učiníme také my“ přisvědčila poštmistrová. „Naučení tato jsou také pro nás, obzvláště však jsou mládeži spasitelná. Ty slíbíš také Aničko, že je budeš následovati, neníli pravda?“

Anna to slíbila.

Paní poštmistrová vzala dukát, proměnila

ho a řekla Anně: „Ráda bych také to psaní četla.“ Anna jí podala psaní, a poštmistrová, když přečetla, pravila:

„To psaní nepřišlo z tvé hezké hlavičky a také to není tvá ruka.“

Anna ujišťovala, že sama to psaní složila, otec že jí opravil jenom některá slova, a pak prý to přepsala.

„Uvidíme hned“ řekla poštmistrová „jeli to tvá ruka.“ Pak zaobalila tři zlatníky do psaní, udělala na ně obálku a pravila: „Teď piš! povím ti nápis.“

Anna psala a poštmistrová se velmi divila, i pravila: „Děvče! to bych si byla nepomyslila! Ty píšeš velmi krásně, já bych to tak nedovedla. Otec tvůj tě výborně vyučil.“

Pak zapečetila psaní, položila je k ostatním balíčkům a pravila: „Dnes v noci půjde všecko s poštovským vozem. Ty však jsi nejen velmi šikovné, nýbrž také velmi poctivé děvče. Zůstaň tak vždycky a pak ti nepotřebuji ani přát, aby ses měla dobře.“

Částka devátá.

Doktor.

Anna se ptala pak paní poštmistrové, kde bydlí pan doktor. Zvědavá ta paní chtěla hned vědět, co mu Anna chce. Anna vypravovala o své nemocné matce, o starosti otcově, o bédování těch devíti dětí. Také řekla, že chce dát peníze, které pro ni vybyly, panu doktorovi a poprosit, aby navštívil nemocnou její matku.

Poštmistrovou pohnula tato dětinká láska velice, i pravila: „To je velmi krásné, že chceš obětovati pro nemocnou matku ty peníze, které jsi utržila za klobouk, tobě tak milý! Pojď tedy jen se mnou. Pan doktor bydlí jenom několik kročejů odsud. Paní jeho je má dobrá přítelkyně, já tě tam sama dovedu.“

Vzala svůj černý, hedvábný plášťík a šla s Annou k doktorovi.

Zde se nemohla poštmistrová zdržeti a vypravovala nejdříve příběh o slaměném klobouku s drahocenným vínkem chmelovým; povídala to však tak vesele, že se doktor i manželka jeho s chutí zasmáli. Nato však vypravovala s útrpným srdcem o dětinské lásce Annině, o její nemocné matce a zarmouceném otci devíti živých

dítek a s velkým pohnutím vychvalovala poctivost rodičů.

Paní doktorka měla slze v očích, doktor však řekl Anně, která s těmi stříbrnými penězi v ruce pokorně a prosebně před ním stála: „Nech si jen ty peníze, milé dítě! Byl by to věru hřích, žádati od tebe jen jediný krejcar. Zejtra ráno pojedu bez toho okolo vaší vesničky; navštívím pak matku a s pomocí Boží uzdravím ji zadarmo.“

„Tedy dobře“ pravila poštmistrová „a abych já také při tom něco učinila, zaplatím za tu hodnou, nemocnou ženu v lékárně. Je to přede jenom velmi krásné a chvalitebné od těch rozšafných lidí, že si vzdor chudobě a nemoci předce svědomí z toho dělali, nechat si ty peníze, které jim štěstí tak podivným způsobem do ruky dalo.“

Anna děkovala s radostnými slzami panu doktorovi i paní poštmistrové a vrátila se s ní zas na poštu, kde byla nechala svůj košík.

„Co pak to máš v tom košíku?“ ptala se paní poštmistrová.

Anna odkryla víčko a pravila: „Poněvadž račte být k mé matce tak tuze dobrotivá, prosím vás, přijměte ten květák na znamení malé uznalosti naší. Matka má řekla sice, abych ho vzala na prodej, já však vím zajisté, kterak mě za to pochválí, že jsem vám hleděla prokázati svou vděčnost.“

„Velmi krásné to je“ řekla paní „že jsi tak

uznalá, já však zaplatím květák velmi ráda. Rodičové tvoji potřebují ty peníze víc než já.“ Na to vyndala květák, zaplatila ho velmi dobře a doložila: „Abys nešla domu s prázdnou, ještě trochu počkej. I šla a přinesla lahvici vína malackého a skoro zástěru žemliček. „Vino je pro tvou matku“ pravila „pan doktor uznal, že může pít každý den malinkou skleničku, žemličky však rozděl bratřím a sestrám, a nezapomeň přitom na sebe.“ Pak vložila víno a housky do košíka a přála Anně, která bez přestání děkovala, šťastnou cestu.

Plna radosti přišla Anna domů, dala matce peníze a povídala, že jí nebude ani doktor, ani lékárna nic státi; pak jí podala víno a dělila housky bratřím a sestrám. Rodičové těšili se velice a děti plesaly radostí. Anna však pravila:

„Tak nám odměnil Pán Bůh poctivost naši hned na místě. Pravda je zajisté, co nám otec již často řekl: Poctivost a rozšafnost těší Boha i lidi.“

Následujícího jitra velmi časně přišel lidumilý doktor. Shledal, že není nemoc právě nebezpečná. „Avšak mohla se stát nebezpečnou“ doložil „kdyby se byl nezavolal teď lékař, kdežto je ještě pravý čas. Koření může být sice časem dobré, teď ale je potřeba vydatnějších léků. Doufám, že nám nemocná za týden zase s postele vstane.“

Předepsal pak lék, slíbil že přijde zase za několik dní, vyskočil na kůň a jel dále.

Již za tři dni zas přišel. Tentokrát ale pěšky. Velmi důkladně vyptával se nemocné jak se má a když ji vyslechnul, pravil: „Dobře tedy, všecko jde dobře. Brzy nebude potřebovati léku, nýbrž jen pokoje — zvláště však silné stravy.“

„Ach!“ vzdychnul učitel „kde ji vezmeme?“

Doktor vytah! z kapsy zapečetěný balíček s penězi a dal ho Anně. Ona čtla nápis;

„Panně Anně Patočkové v Kamenici, s jeden a dvaceti zlatými.“

Plna úžasu rozpečetila balíček a našla při peněžích následující psaníčko:

Milá Aničko!

Poctivost, s kterouž jsi mi ty tři zlaté vrátila, pohnula mne i rodiče moje velice a my máme v tom velké zalíbení. Byl to šťastný omyl k němuž mě svedl krásný květ na tvém hezkém kloboučku; omyl ten však dosvědčil mi pravdu tu, že přebývají poctiví lidé i v nejmenších vesničkách a pod nízkými střechami doškovými. Ty tři zlaté, které jsem ti dala omylem, posílám ti teď zase s rozmyslem a příkládám k tomu ještě tři tvrdé tolary, jakožto malou odměnu poctivosti. Lepší odměna čeká na tebe v nebesích. Slyšeli jsme, že je tvá matka nemocná a protož posílá matka má té milé nemocné ještě jiných

šest tolarů na malé občerstvení a dává jí přát
brzké pozdravení. S tímto přáním souhlasím i
já, kýž je Pán Bůh vyslyší. Měj se dobře,
zůstávám

Tvá

ochotná

Albina z Lukavce.

Anna, otec i matka její byli nad touto zna-
menitou podporou nad míru potěšeni a užaslí.
Divili se, kterak slečna Amalie o nemoci matčině
již ví, kdežto Anna slečně o tom ani slova ne-
řekla ani nepsala. Šlechetný však pan doktor,
jakmile od nemocné paní učitelky v Kamenici
ponejprv domů přišel, psal hnedky paní z Lukav-
ce. Seznal ji před několika lety již ve Vídni
a věděl, že je velmi dobročinná.

Příběh s chmelem a psaní Anino byly pří-
hodnou příležitostí, poručiti dobročinnosti milo-
stivé paní nemocnou matku, která mu jakožto
lékaři svěřena byla, i rodinu její, chudobnou
sice, avšak milování velmi hodnou.

Výtečný ten pán, který nejraději v tichosti
dobré činil, neřekl o tom všem ani slovíčka a
pravil jenom: „Balíček s penězi přišel asi před
hodinou na poštu. I vzal jsem tedy bez mešká-
ní klobouk a hůl, abych ho sám odevzdal. Ne-
boť můžeme-li nouzi dnes umírnit anebo člověku
radost udělat, nemáme to odkládati na zejtra.
Ostatně mi leží nemocná matka tolika dětí velmi
na srdci. A poněvadž je večer tak krásný a já

neměl právě nic na práci a bez toho bych byl šel na procházku, tedy jsem si myslil, že se nemohu příjemněji projít nežli sem. — Předce však jsem se trochu unavil a mám žízeň. Sedl na slaměnou sesli k otevřenému oknu a prosil za sklenici mléka.

Anna přinesla okamžitě smetanu na čistém talíři z majolíku. Pan doktor pil a pravil: „smetana je velmi dobrá, je však pro mne trochu tučná, prosím za trochu vody k ní.“

Anna přinesla vodu v skleněné lahvici; voda i lahvice byly čisté jako křišťál. Pan doktor se přívětivě usmíval, ohlížel se po světnici a řekl: „Zde přebývá čistota jak se patří, tak to mám rád.“

Když vypil mléko šel ku skřínce s knihami, prohlížel knihy a velmi je chválil. „Škola zdejší musí býti v dobrém pořádku“ pravil „jak slyším bude brzy zkouška?“

„Ode dneška za týden,“ odpověděl učitel.

„Dobře“ pravil pan doktor. „Milou naši nemocnou musím beztoho ještě jednou navštívit; přijdu tedy v ten den, a jeli dovoleno, budu při zkoušce.“

Pan učitel ujišťoval, že ho to bude těšit a že mu tím pan doktor prokáže velkou čest.

Pak se podíval doktor také na klavír a řekl: „Zahrajte mi něco, pane učitelí!“

Učitel sednul ku klavíru a hrál s velkou hbitostí, útlostí a výrazností nejtěžší a nejkrás-

nější kousek z jedné nové zpěvohry, která byla toho času u velké pověsti, doktor však ji ještě neznal. On poslouchal tedy velmi pozorně a zvolal, když bylo přehráno: „Hrajete výtečně! Nepochybně také dobře zpíváte? Zazpívejte pak nějakou pěknou píseň.“

Pan učitel kynul na Annu. Ona přinesla zpěvník, otevřela ho a okázala na jednu píseň řkouc: „Tato píseň leží mi pořád v mysli od té doby, co shledal pan doktor, že se matka lépe má a co nám přinesl ten bohatý dar. Tu píseň zazpíváme.“ I zpívali takto:

Jakž nemám teď Bohu zpívat
píseň z útrob duše mojí;
jakž bych neměl Boha vzývat,
jenž mi dává milost svoji;

Jeho srdce naplňuje
láska, pramen to milosti,
On všem pomoc poskytuje
kdož mu slouží s upřímností!
Časné jesti všecko zboží
věčně trvá láska Boží!

„Krásně, velmi krásně!“ zvolal pan doktor pohnutím. „Zpíváte velmi dobře pane učiteli a Anna má pravý slavičí hlas. Nábožný však cit vděčnosti, s kterýmž jste píseň zpívali, převyšuje dalece ještě vaše příjemné hlasy. Tento cit je duší zpěvu. Váš zpěv byl tak výtečný, jako obsah té písně, kterou Anna velmi dobře vybrala.

Poslouchal jsem vás nejenom s potěšením, nýbrž také s opravdovou nábožností!“

„Avšak“ doložil pan doktor „musím večer ještě jednoho nemocného v městě navštívit a jakkoli jsem rád u vás, musím se předce dát zas na cestu.“

Vstal a šel ještě jednou k nemocné. Laskavě ji potěšil, dal jí nejlepší naději a slíbil jí, poněvadž toho není dříve potřeba, že přijde za týden zas.

Ona mu podala ruku a řekla: „Nejmilejší pane doktore! O jak mnoho dobrého prokazujete nám chudým lidem! Tak laskavě mě navštěvujete, ano sám jste si vzal tu práci, přinesti nám ty peníze. Nemohu vám ani vyřknouti své díky!“

Velké slzy tekly jí po bledých lících a otec i Anna měli také plné oči slzí.

„Paní z Lukavce“ pravil otec „projevím díky své písemně a Anna bude psát slečně Albince. Jak vroucně však vám, pane doktore, děkujeme, to vám slze naše lépe praví než slova!“

Dobrému panu doktorovi šlo to velice k srdci, že byli ti hodní lidé tak vděční, ačkoli ani nevěděli, jak mnoho pro ně učinil, že je poručil paní z Lukavce. „Mějte se dobře, vy hodní lidé“ pravil a vyšel rychle ze dveří, aby ukryl vlastní slze.

Když jej otec, Anna a ostatní děti před dům vyprovodili a se zas do jízby vrátily, sepjala matka ruce, pozvedla mokré oči k nebesům a

pravila: „O dobrý Bože! Láska tvá je neskončená. Ty ses nad námi smiloval, a z bídy jsi nás vysvobodil! Ty pomáháš vždycky! Tobě budeme vždy vděčni a budeme v Tebe důvěřovat jako na skálu. Jen důvěra v Tebe poskytuje nám útěchy ve všem utrpení. Vnukni nám v srdce sám pravou důvěru v Tebe a my budeme blaženi v Tobě již zde na zemi a budeme mítí pak vždycky proč Tobě děkovati.“

Tak se modlila matka a otec a všechny děti řekly radostně: „Amen.“

Částka desátá.

Neočekávaní hosté.

Hodná matka se brzy zas úplně uzdravila, mohla opět s radostí a potěšením o domácnost pečovati a svému nejmilejšímu zaměstnání, totiž vychovávání dítek se odevzdati. Pan učitel vyučoval pilně ve škole a byl živ docela pro děti, tak totiž jmenoval nejen svoje, nýbrž také školní děti. Zima mu přešla v stálé spokojenosti a bez obzvláštních starostí.

Teď bylo zas jaro. Pro radost rodičů i dítek byly stromy květem celé obsypané; děti trhaly plny veselosti na louce a v zeleném hou-

štíku žluté petrklíče a modré violky a přinášely je rodičům.

Každého jitra probudil je radostný zpěv ptáků, jenžto měli hnízda na stromech a v křovinách vůkol, aniž jim kdo překážel. Avšak mnohem víc než ze zpěvu všech ptáků těšily se menší dítky z veselého kukání žežulky.

Jednoho krásného jarního dne seděl zase u oběda pan učitel se svými devíti dítkami, jichž nejmenší matka na klíně držela. Velká, hliněná mísa s polívkou uprostřed stolu byla brzy prázdná. Anna vstala a přinesla též tak velkou, vrchovatou mísu vařených zemčat ve šlupce a děti se horlivě do nich daly.

V tom zaklepal někdo na dveře. „Dál!“ zvolaly dítky všecky najednou a dívali se dychtivě na dveře. — Mladičká, slíčná, velmi úhledně přistrojena dívka vešla do světnice.

„Jemine! slečna Albínka!“ zvolala Anna, vyskočila a běžela jí v ústrety. Všickni uctivě vstali. Anna a rodiče začali jí za poslané peníze také ústně děkovati, ačkoli se písemně již poděkovali. Slečna Albínka však pravila:

„Prosím vás nemluvte o tom a sedněte si hned zas k jídlu, sice bych tu chvíli odešla. Jestli byste však dovolili, přisedla bych a jedla bych s vámi. Zemčata jím ráda, jsou jedno z mých zamilovaných jídel.“

Anna přinesla hnedky nejlepší slaměnou sešli v sednici, vyndala talíř z majolíku, vybrala

několik velmi krásných zemčat, oloupala je a položila je s troškou soli na čistý, bílý talíř. Slečna je snědla s velkou chutí. Byla velmi veselá a plna přívětivosti. Měla velkou radost z líbezných dítek s červenými tvářemi a hezkými, rusými nebo hnědými kadeřemi. S potěšením dívala se, jak to chutná těm dítkám, které kolem stolu seděly.

„Ani není vidět“ pravila „které dítě je nejhezčí a nejzdravější, tak čerstvé a červené jsou všechny. Sprostá jejich strava jde jim všem výborně k duhu, a při tom jsou hezky a čistotně oblečeny.“

„Chvála Bohu“ přisvědčila matka „a přede je to trochu těžko, opatřiti jim tuto sprostou stravu a slušně a pořádně je šatit. Každého dne jsou větší starosti.“

„Aj“ pravila veselá Albínka a smála se „kdyby byly dítky vaše každodenně menší, toby byla teprva starost! Buďte dobré mysli a nechte pečovati dobrotivého Boha!“ A když zemčata snědla, pravila: „Teď vám zahraju při jídle.“

Sedla ku klavíru a hrála velmi hezky. Když viděla, že pan učitel poobědval, prosila ho, aby hrál veselý tanec, vzala nejmenší dítě s klína matčina na ruku a aby udělala dítěti radost, tančila s ním vesele v světnici. Malé dítě se smálo a všechny děti v jizbě daly se do hlasitého smíchu. Všichni byli velmi veselí.

Matka však si nedala všeobecnou veselostí

a přítomností slečninou překážeti v tom, aby upomenula na modlitbu po jídle. Rodičové a děti modlili se po jídle a Albínka modlila se nábožně s nimi.

„Teď ale“ pravila slečna „zazpíváme pěknou píseň, to je jako modlitba. Pane učiteli, zahrajte známou píseň s pěkným sborem: „Každý dobrý dar přichází s hůry od Boha, s krásných modrých nebes!“ I začala sama zpívati svým přelíbezným hlasem a pan učitel, paní učitelka a Anna dozpěvovali každou sloku.

Když dozpívali, nesla matka nejmenší dítě, protože bylo ospalé, do vedlejší komory, aby je uložila. Sotva že tam vešla, klepal zas někdo na dveře a sličná, vysoká paní, v šatech velmi vzácných otevřela dveře. Několik okamžení zůstala stát na práhu nemluvic a ohlížela se po jizbě. Zdálo se, že se jí čistá, jasná, přívětivá jizba líbí; s patrným však zalíbením utkvěl zrak její na květoucích, čistě oděných dítkách.

Albínka pravila tiše Anně, která vedle ní stála: „To je moje maminka!“ a Anna se uctivě blížila milostivé paní, aby jí políbila ruku.

Paní z Lukavce však sepíjala úžasem ruce a zvolala: „Bože na nebesích, co to vidím? Měla jsem přítelkyni v mladém věku, která byla tobě tak podobna, jako jedna květoucí růže druhé. V prvním okamžení myslila jsem opravdu, že ji samu vidím. Zrovna tak — tak červená a tak oblečená byla, když mi před mnoha lety ži-

vot zachovala. Tak jsem ji spatřila, když jsem z hluboké mdloby procitujíc, oči zas otevřela. Na postavu její, jak jsem ji tenkrát viděla, nikdy nezapomenu, a pořád ještě vidím ji tak v duchu před sebou.“ Pak se ohlížela paní po světnici a řekla Anně: „Není zde matka tvá? O mluv, vid' že je ještě živa a zdráva?“

Než Anna odpovědět mohla vešla matka zase z komory do světnice. Paní z Lukavce dívala se na ni chvíličku a zvolala pak plna nejvyšší blaženosti „Terezko! Ano tys to skutečně! — O to je radost, po tak dlouhém čase zas tě spatřiti!“

Dobrá paní učitelka dívala se na cizí tu paní s velkým udivením a upírala na ni oči řkouci: „Nemohu se upamatovat, žebych Vašnost kdy byla viděla.“

„Jak že?“ zvolala paní z Lukavce „což neznáš již svou Leonoru? Což se již nepamatuješ, jak jsme v Lipovicích, v zlatých dobách dětinství a mládežství svého tak blažené dny spolu ztrávily? Jak jsi na zámek denně přicházívala, jak jsme spolu v zámecké zahradě šily, pletly, zpívaly, houpaly se, květiny zalévaly? Jak jsi mě tam u vodotrysku, polou mrtvou z vody vytáhla?“

„Ach Bože, vy to račte být?“ zvolala teď paní učitelka žasnutím a radostí skoro bez sebe. „O jaké to štěstí, že vás opět vidím! O mnoho-

tisíckrát myslila jsem na vás — avšak nikdy jsem se nemohla ničeho o vás dověditi!“

„Tak se vedlo také mně“ pravila šlechetná paní. „O jak často, jak nesčíslněkrát přála jsem si, abych měla svou milovanou přítelkyni z mladosti zas okolo sebe; ano abych ji jen ještě jednou spatřila! Protivné však okolnosti jsou toho příčinou, že jsme se tak dlouho neshledaly. Bohu díky však, že se předce zas máme! O pojd' v náruč moji, a budiž nejsrdečněji pozdravena, milá Terezko!“

Vztáhla ruce, obejmula Terezii, tiskla ji na srdce a kropila tvář její slzami. „O pamatuješli pak se ještě, jak truchlivě jsme se v Lipovicích loučily, když jsem musila s rodičema do Vídně jeti? Budiž Bohu čest a sláva, že nás tak nenadále, tak docela neočekávaně zase svedl! I když jsem byla již pod střechou tvou, ano když jsem již stála v jizbě tvé ani mi nenapadlo, že najdu zde tebe, nejmilejší Terezko.“

Paní učitelka plakala také radostí a pravila: „Jakž ale sem přicházíte nejdražší přítelkyně — neníliž pravda, že vás tak nazývati smím? Také ani nevím, zdali mám říkati Vašnostem: „slečno z Lipovic“ nebo „milost paní.“

„Ach pravda“ řekla paní z Lukavce „ty to ještě ani nevíš! Hle! Albínka je dcera má.“

„Tedy račte být paní z Lukavce!“ zvolala paní učitelka, „o budtež mi dvojnásob vítána! O jaké to zazračné řízení Boží!“

„Ano“ pravila paní z Lukavce „Bůh to tak řídil. On nechtěl nechat bez odměny poctivost, kterou osvědčila dcera tvá Anna a vy všickni při koupi toho chmele. Aniž jsem věděla, že ty — ty milá Terezko, Annina matka, měla jsem v osudu tvém nejsrdečnější podíl. Vyptávala jsem se ještě v jiných stránkách na tebe, na muže tvého a na děti a neslyšela jsem o vás nic, leč dobré. Teď ale jedu s dceruškou z hlavního města do Lukavce, kde hodlám ztráviti jaro.“

„Když jsme s kopce vaši malou vesničku Kamenici v úvale ležeti spatřili, vznikla ve mně žádost, seznati osobně tak dobrou, poctivou rodinu. Albínka, která se běhání nikdy nenasytí, běžela sem po kratší pěšince napřed a já jsem jela pomalu vozovou cestou. Hezkou chvíli stála jsem za dveřmi a s potěšením jsem poslouchala váš krásný zpěv a abych vás nevytrhla, nechtěla jsem dříve do jizby vkročiti, dokud nebude zpěv u konce.“

„Tak zázračně vedl mě Bůh zase v tvé náručí, nejmilejší přítelkyně mé mladosti! Teď ale pojd', drahá Terezko; půjdeme spolu na zahradu; máme spolu mnoho, mnoho co mluvit.“

Na to se však obrátila k panu učitelovi a pravila mu: „Odpustte pane učiteli, že vám odvádím manželku na hodinku a že jsem vás sotva ještě pozdravila. Ačkoliv nejdříve s ní mluvíti musím, nemám proto milý pane učiteli méně vážnosti k vám. Víím, že jste velmi šlechet-

ný muž, láskyplný otec a manžel a docela výtečný učitel. Později s vámi ještě promluvim. Ty Albinko rozděl dětem cukroví a co se jim z našeho kočáru ještě hodí, a zatím se s nimi vyrážej.“

Částka jedenáctá.

Dobrá hospodyně.

Paní z Lukavce vedla se s přítelkyní znovu nalezenou do zahrady. Sedly na lávku pod štěpem, mezi jehožto bílými a červenými květy jasná, modrá nebesa přívětivě na ně prokmitovala.

Nejdříve vypravovala paní z Lukavce, jak se jí vedlo po smrti matčině, jak se měla velmi zle u skoupé tety, jak jí nebylo dovoleno ani jediného psaní poslati Terezce, aby se ušetřilo poštovního, papíru a pečetního vosku; jak se později zasnoubila pánu z Lukavce, šlechtnému, výtečnému muži, a jak s ním pro válku mnoho let v Pešti živa byla; kterak teprva potom, když se zas pokoj vrátil, do Lukavce s chotěm svým přijela; avšak vzdor všemu pátrání, ani toho nejmenšího o Terezce dověditi se nemohla.“

Terezka vypravovala také, co ji všecko potkalo od té doby, kdež opustila Lipovice; jak se tu seznámila s výtečným učitelem Patočkou,

jak si ho za manžela vyvolila a s ním v nejšťastnějším a nejspokojenějším manželství živa byla, jak v prvních letech manželství svého se skrovnými příjmy svými úplně vystačila, kterak Bohu často pod tímto stromem, pod nímž právě sedí, za štěstí své v manželství děkovala, a kterak teprv tenkrát nedůstatek ucítila, když bylo tolik dětí, ano v poslední nemoci své že upadla v skutečnou nouzi.

„Ale pro všechno na světě!“ zvolala paní z Lukavce „pověz mi jenom, jaks to udělala, aby si při dvou stech zlatých příjmu s devíti živými dětmi domácnost svou tak v pořádku udržela a tolik let se poctivě protloukala.“

„Mně samotné bylo to často divno“ pravila Terezie „myslím si však, že bylo požehnání Boží vůčihledě při nás! Ovšemť jsme dělali také, co jsme mohli, a tu se vyplnilo, co můj dobrý muž tak často říkal: „Kdo se v Boha důvěřuje a svou povinnost správně koná, tomu se musí dobře dařit.“

Paní z Lukavce pravila na to: „Úplně jsem toho jista, že jsi domácnost svou rozumně spravovala a že sis dala všemožnou práci, aby bylo všechno dobře zařízeno. Právě to bych ale ráda obšírně slyšela, jaks to učinila; povídej mi to tedy hned od začátku.“

Paní učitelka vypravovala takto: „Já i manžel můj byli jsme v svobodném stavu velmi šetrni. Můj muž vydělával si mnoho jakožto mladší

učitel zvláště domácím vyučováním v městě a nebyl již tenkrát přítelem pití a karbanu.

Již tenkrát myslil na svůj budoucí nábytek a na ustrádání něčeho pro potřebu. Cokoli hezkého máme, to si zjednal již tenkrát. Teď by na koupení pěkné knihy, obrazu neb docela klavíru ani pomyslit nemohl.

A tak jsem hleděla i já zjednat si místo šperku a nepotřebných tretek raději len, plátno, peřiny a takové věci, které se mi později velmi dobře hodily. Také jsme v skrovné domácnosti své, kdežto nám z našeho malého příjmu při naší šetrnosti za celý rok předce vždy něco zbylo hned na začátku všecko velmi pečlivě ukládali. Mnohý krejcar, jež jsme toho času u hospodařili, byl nám později v čas nouze velmi dobrý.“

Paní z Lukavce pravila: „To bylo velmi moudré! Avšak je mi to posaváde tajno, jak jsi s málem tak daleko vystačila. Častěji jsem vůbec slýchala, že záleží umění hospodářské v tom, aby člověk příjmy své rozmnožil a vydání zmenšil; řekni mi tedy, jaks dokázala to první.“

Paní učitelka odpověděla: „Snažili jsme se ovšem rozmnožiti své malé příjmy poctivým způsobem. Co jsme dostávali služného na penězích, obilí a dříví, to se nedalo ovšem rozmnožiti; avšak zádušní pole daly se zlepšiti. Muž můj měl pravidlo: „Používej, co je před rukama.“

Tento trávník zde býval vyprahlý a jako vypálený, když bylo léto příliš parné a suché; velký prostor před školou zas podobal se zvláště za mokrého počasí bahnu a propasti.

Můj muž našel tamto na kopci malý pramének, jenž tekł do vsi a před školou, kde neměl řádného odtoku, zemi v močál proměňoval.

On tedy vedl pramének tak, aby tuto částku zahrady, která je ustanovena na stromy a na trávu, hojně svlažoval. Z té příčiny také jsou zde, jak račte vidět, nejúrodnější stromy a pod nimi nejbujnější tráva. Předešlý učitel měl jednu hubenou krávu, my však chováme dvě pěkné krávy a od těch dob máme hojnost mléka a másla pro celou domácnost.

„V bahnu před školou, z něhož jindy jenom nezdravé páry vystupovaly, roste teď nejkrásnější ovoce. Ona částka zahrady, která je posázená zeleninou, hodila se nám výborně v hospodářství. Daří se však na něm mnohem více zeleniny nežli potřebujeme a ve vsi bychme ji ovšemf málo odbyli. Můj muž ale vyskoumal, která vzácnější zelenina se zde zvláště daří. On pěstuje na př. květák neobyčejné krásy, a lidé v městě trhají se o něj a velmi dobře ho platí.“

„Nejvíce nám vynášejí ovocné stromy, které můj muž před patnácti lety již sázel nebo štěpoval. Pro takovou rodinu, kde je mnoho dětí, je štěpnice pravým dobrodiním. Avšak nejenom požívání, nýbrž také prodávání ovoce bylo

nám velmi dobré. Jediný tento krásný štěp, pod kterým sedíme, a který mívá překrásná jablka vynesl nám mnohého roku deset zlatých ano i více úžitku. I ze školky utržili jsme za štěpované stromečky mnohý zlatý.“

„Včeličky tamhle, které nacházejí v zahradě a na blízkém kopci přehojné potravu, poskytovaly nám skoro každoročně hojnou sklizeň medu a vosku a za ten jsme trživali hezký peníz. Můj muž zpozoroval, že na plotu chmel sám od sebe roste a dobře se daří. I napadlo mu, aby založil chmelnici tamhle na pahorku, který k naší zahradě patří a dříve samým trním porostlý byl. Zkouška ta podařila se výborně. A tak nám byla zahrada pravým důlem stříbrným.

Můj muž však přičiňuje se také jinak všemožně, aby něco vydělal. Týhodně dvakrát chodí hodinu cesty přes pole, vyučovat v Skalici dítky majetníka toho statku ve zpěvu a hře na klavíru, a za to je výborně placen. Také přepisuje partesy, a noty jeho jsou tak krásné, jako tištěné; a tu mu posílá ředitel kůru celé balíky k přepsání a dává mu tak mnoho vydělat.

Kdo něco umí a pracovat chce, nalezne vždy příležitost, něco vydělati.

Já jsem hleděla také přispěti dle možnosti.

Utržila jsem mnohý groš za sazeničky zelené, za rozličná semena, za kytky, zvláště však za proutky rozmarínové, které kupují svadebčané.

Poněvadž není potok daleko, chovala jsem kačny a husy a ty mi vynesly nemálo. Menší dítky musily je střídavě pást a při tom plést. Dítka měly z těch malých žlutých mláďat velkou radost a rády pásly. A když jim to někdy dlouhou chvíli dělat chtělo, slíbila jsem jim husu o posvícení a tak dostaly zas chuf.

Já však jsem šila, vyšívala a pletla od rána do noci. I když jsem se někdy s mužem procházela, pletla jsem pořád a nedala jsem pletení ani z ruky.

Děti, jak mile jen trochu povyrostly, musily pořád pracovat. Předly, pletly, plely v zahradě, čistily semeno, loupaly fazole, draly peří, zkrátka všecky musily, každé dle síly, přispívati k naší výživě. Tam na hoře na kopci na příklad pořádku se lonského roku krásný červený šípek velmi dobře. Kus kopce byl od něho celý červený. Lidé ve vsi nevšímalí si ho ani. Moje děti musily však na něj chodit a přinášely ho plné košíky domů. Já ho rozkrájela a děti musily jádýrka vylupovati a tak šípek čistiti a když uschnul, utržili jsme za něj několik zlatých. Tak je to také s houbami, a když rostou, nasušíme jich také vždycky za mnoho zlatých. A tak jsme malý výnos naší služby pilností a přičinlivostí skoro zdvojnásobnili.“

Paní z Lukavce pravila: „To jste dělali výborně; avšak ještě žádostivější jsem zvěděti, jak

jste dokázali druhý díl umění hospodářského ; jak jste totiž vydání své zmírnili ?“

Paní učitelka povídala dále: „Nevydali jsme zbytečně ani halíře. Spokojili jsme se s prostou domácí stravou. Lahůdky, které mnoho stojí a málo živí nepřišly nikdy na stůl náš. O cukrovím a jiných mlskách nevědí naše děti nic. Cizozemské koření nepřišlo nikdy do naší kuchyně. Naše koření je kmín z našich luk, petržel, pažitka a cibule z naší zahrady ; nejlepší koření však je hlad, o který při našem pracovitém životě nikdy nouzi nemáme.“

„Můj muž nepil nikdy vína, já nikdy kávy. Pivo jsme pili málo kdy. Za to jsme jídali všickni zvláště v parnu letním ssedlé mléko a to je zdravější a chutná lépe, než takové pivo, jak je zde ve vesnici dostati možno. Muž můj nešňupe. „Kdybych denně jen trojník prošňupal“ říkává „tedy by to dělalo ročně předce již tři zlaté a za deset let třidcet zlatých.“ Místo šňupání sahává někdy na voňavé květiny, které máme v zahradě, anebo za okny a voní k prstům. To je nejlacinnější a nejpříjemnější šňupání“ říkává. Ještě méně kouří a říká: „Kdybych denně prokouřil jediný krejcar, dělalo by to, dýmky a jiné kuřácké potřeby ani nepočítaje, ročně šest, a za deset let šedesát zlatých, a s takovým kapitálem dá se již něco začít.“

Šatili jsme se sprostě ale dobře ; zbytečnou nádheru v šatstvu nenáviděli jsme vždycky. Vše-

cky šaty na holčičky naše a na sebe dělala jsem sama, ano mnohou věc na chlapce a na muže zhotovila jsem také. Šatů jsme šetřili co jen možno. Děti, jak mile z kostela, nebo z návštěvy, neb z procházky domů přišly, musily sváteční své šaty vždycky pořádně svleknouti a uložit. Tak zůstal oblek dlouho pěkný a dobrý. Nejmenší dírkou, jak mile jsem ji na šatech zpozorovala, hnedky jsem zpravila, by se neudělala větší.

Staré šaty, které jsme já a můj muž nemohli již nosit, přešla jsem na děti tak, jako jsem to udělala s Anniným slaměným kloboukem. Mnohý kus obleku, z něhož nejstarší dítě vyrostlo, vandroval pomalu až na nejmenší. Tak jsem použila každého kousku až do poslední nitky.

Také na domácím nábytku mnoho jsme přispořili. Čeho nebylo třeba, to jsme nekoupili a byť to bylo sebe lacinější. Co jsme měli, hleděli jsme si zachovati a to náležitým pořádkem domácím. V nepořádném hospodářství ztratí se mnohý užitečný kousek pro nedbalost. Nádobí se roztluče, nářadí zahradní, necháli se na vzduchu, zreziví anebo přijde k ukradení, neuklízímeli řádně, poberou děti všecko, co jen dostati mohou, hrajou si s tím a mnoho pokazí. Hledáním zmaří se mnoho času. U nás má každý kousek své místo, kde se nemůže porouchat a kde ho můžeme každým okamžením i

po tmě naleznout. Můj muž uklidil každý kousek papíru, já každou záplatičku a každou nitku.

Musím také připomenouti, že jsem ušetřila mnoho peněz čistotou, která nestojí žádných peněz, nýbrž jenom ustavičnou pozorlivost žádá. Nejenom že se mnohá věc uchovala, která by se byla špínou zkaziti mohla, nýbrž čistotě to především přičítám, že byly dítky naše pořád zdravé a čerstvé, nepatrné neduhy dětské vyjímaje. A tak bych se mohla ještě o stu věcech zmíniti, avšak mluvila jsem bez toho o tom již příliš mnoho.“

„Na žádný způsob“ odpírala paní z Lukavce. „Dlouho bych tě ještě poslouchala. Rozumné domácí hospodářství a moudrá šetrnost nemožnou ani vyšším ani nižším stavům býti dost poručeny. Jakkoli ses však dobře uměla do stavu svého vpraviti, tedy ti chudoba tvá předce někdy velmi krutě přicházeti musila!“

„Ovšem! byl pro nás obmezený stav náš někdy velmi obtížný a trapný“ pravila paní učitelka „avšak on měl předce také mnoho dobrého pro nás. Byli jsme nuceni k přičinlivosti a pracovitosti a síla naše zůstávala pořád v cvičení. To bylo nám všem zajisté velmi prospěšné a bylo též příčinou mnoha dobrého. Chudoba naše zachovala nás také před mnohou pošetilostí, ku které by nás hojnost byla mohla snadně svést. Starosti však, které nás někdy trápily, sloužily obzvláště k tomu, že jsme častěji na Boha myslili, srdečněji se k Němu modlili, více v Něho

důvěřovali a pak také pomoc Jeho jak náleží patrně pozorovali. Tím jsme se stali nábožnějšími a lepšími lidmi. Ani mi nenapadne, abych si naříkala, ano spíše s dítkami poznávám, že Bůh s námi dobře učinil; ano čest a slávu vzdávám Jemu, že nás postavil v tuto chudobu.“

„Avšak“ doložila ještě paní učitelka „od nějakého času přichází mi to předce tak, jakoby-chme se tu pro budoucnost již sotva udrželi. Nejsem již tak zdráva a silna, jako v dřívějších letech; a pak máme na naše skrovné příjmy předce jen mnoho dětí. Přiblíží se brzy doba, aby šli chlapi na řemeslo, neb na něco jiného do učení a holčičky by měly mít časem také nějaké vybytí. Kde však máme vzít na to peněz? Často mluvívám s mužem o tom a mívám velké starosti, ačkoli mě muž obveseliti hledívá a mi srdce dodává. Byli jsme tu ovšemť posavád vždycky spokojeni a veselí, a lidé nás měli rádi a vážili si nás; avšak by bylo žádoucí, aby dostal můj muž obzvláště pro naše dítky, výnosnější místo.“

„Inu, milá Terezko, snad se to také stane“ těšila paní z Lukavce. „Buď jen dobré mysli a věř mi, že se dobrotivý Bůh o tebe již postaral. Nehodíli se pro nás ono místečko na zemi, které nám vykázal, opatří nám nové. Tolik musíme od jeho dobroty očekávat. Také jsem pozorovala, jestliže člověk povinnosti svého povolání věrně vykonává a se skrovným výdělkem se spo-

kojí, že ho Bůh povznáší a staví na takové místo, kde může působiti ještě víc dobrého a má větší výdělek. To se vyplní i také na tvém milém muži. Upokoj se tedy a měj ještě trochu strpení.“

Po těch slovech vstala, aby se vrátila s Terezkou do školy.

Částka dvanáctá.

Šťastná rodina.

Mezi tím, co obě přítelkyně pod květoucím štěpem v důvěrném rozmlouvání čas velmi radostně trávily, bavila se také slečna Albínka v jizbě velmi příjemně s dětmi.

Přinesla z kočáru škatuli pamlsků a rozdala je mezi děti. Menší dítky měly velkou radost z cukrového, uměle utvořeného a pěkně malovaného; ani tomu nemohly uvěřiti, že tyto krásné ovčičky, pastýři a pasačky, a ty malé, hezké věnečky z kytíček i ty košíčky s ovocem, že by všecko to mělo být k jídlu.

„O ne, ne“ volaly některé, „nesníme to, bylo by toho škoda!“

„Já dám svůj krásný věneček mamince“ pravila malá Tonička „ona mi ho schová ve skříni.“

Marinka se dívala velmi pozorně na svůj krásný cukrový košíček, plný ovoce, zvící hrachu a zvolala: „Ouvé! na tato krásná jablíčka přišel mráz, jsou celá ledem povlečena.“

Malý Toniček běžel k tatínkovi a okázal mu hezkou ovčíčku co dostal a ptal se, jestli se má dříve péci než jísti. Karel však ukousl jedné krásné pasačce hlavu, až se toho všichni ostatní ulekli, a ujišťoval, že chutná velmi dobře.

Malá Bětuška stála u sesle a přebírala bílé a červené pochroutky z cukru, červené jedla a bílé kladla opatrně stranou.

„Co pak to děláš?“ ptala se jí slečna Albínka, „proč nejíš také bílé?“

„Ach“ pravilo dítě „ty nejsou ještě zralé, neměly se ještě trhat.“

Všecky ostatní děti smály se, Bětuška však se zarděla a dala se do pláče z toho vysmívání.

Albínka ji ale těšila a řekla: „Nedělej si z toho nic Bětuško! Zmejlit se můžeme snadně, mně se to samé často již přihodilo a sestra tvá Anička může to dosvědčiti. Za to nezasluhuješ výsměchu. Vid, že ti maminka zapovídala jísti rybíz a jahody, dokud nejsou zralé a pěkné červené! V tom, že jsi se s pochroutkami zmejčila, okázala jsi jen svou poslušnost. To je dobré a dělá ti to čest; tys velmi hodné dítě!“

Mezi tím však přinesla Anna pro paní z Lukavce a slečnu Albínku něco pro občerstvení. Prostřela na stůl čistý, leskle bílý ubrus a při-

nesla hrneček sladké, hrneček kyselé smetany, na čistém talíři čerstvé, žluté máslo a malou misku medu, čistého a jasného jako průzračné zlato. K tomu přinesla na talíři pěkný nakrájený chléb a talíř rozkrájených housek, které přinesla Albinka z kočáru a též dva malé košíčky jablek, tak krásně žlutých a červených, že by je nemohl krásněji vymalovat. U prostřed stolu postavila krásnou, velkou kytku. Nádobí bylo ovšem jenom hlíněné a lžice jen plechové, všecko však bylo velmi čisté.

Paní z Lukavce vstoupila teď se svou milou, opět nalezenou Terezkou do světnice a chválila přistroyený stůl. „Vesniční lidé jsou předce jen šťastni“, pravila „nejvýbornější dary přírodní: mléko, máslo, med, ovoce dostávají z první ruky; měšťáci musejí je draze platiti a za drahé peníze nedostávají to předce tak dobré! Také není to sladké cukroví a podobné věci nic proti darům z ruky Boží, na příklad proti těmto krásným jablkům v těch dvou košíčkách.“

Paní z Lukavce sedla k stolu s Terezkou, která pořád vedle ní být musila. Albinka sedla vedle paní učitelky, přítelkyně matčiny, pan učitel stál opodál s uctivostí. Paní z Lukavce pravila mu však s přívětivostí: „Pojďte pak sem, pane učiteli, a posaďte se tuhle vedle mne; vždyť jsme spolu ještě ani nemluvili a já mám s vámi mnoho co mluvit. Hodlám vám učiniti nabídnutí, které se vám bude, jak doufám, líbiti a které

vaše manželka jak jsem pozorovala, také za dobré uzná. Dokud s tímto návrhem mým v pořádku nebudeme, ani se nedotknu věcí těchto, kterými nás Anna tak hojně častuje.

Pan učitel sednul a paní z Lukavce pravila takto dále: „Můj muž na to dlouho již myslil, aby školu v Lukavci opravil. Nechtěl však hodnému, starému učiteli ublížiti. Ten však cítí se sám věkem již příliš sešlým a přeje si odpočinutí. Žádal již za penzí a můj manžel mu hodlá všecko ponechat co posud z důchodu na penězích a deputátu bral, při tom však chce nového učitele tak postavit, aby mohl být živ slušně a bez starosti.“

„Mužovi mému záleželo tedy nejvíce na tom, aby našel takového učitele, který by měl dosti schopnosti a dobré vůle, přivesti školu v Lukavci do lepšího stavu. Jestli můj muž o tom přesvědčen, že nemůže osadníkům většího dobrodiní prokázati, leč dobrou školou.

„Směšná skoro mýlka s tím chmelovým věníkem upozornila nás nejdříve na vás, pane učiteli. Psaní, které poslala Anna naší Albince, líbilo se nám všem velice. Zároveň nám psal pan doktor, jehož Anna tenkrát k své nemocné matce povolala. On ujišťoval že dcera vaše Anna psaní to sama psala, a vypisoval a poroučel celou vaši rodinu.

Manžel můj pravil: „Učitel, který učí děti své takové psaní psáti a při tom tak poctivý

jest, musí být výborný učitel a velmi dobrý člověk.“ Můj muž tedy psal hned zase doktorovi a žádal ho o zevrubnější zprávy. To byla příčina, proč přišel doktor k výroční školní zkoušce.

Zkouška ho velice potěšila, on ji celou obšírně vypsal a manželé mému se to všecko nad míru líbilo. Pan doktor psal také, že jste si zjednal nejenom o školu, nýbrž také o celou obec v mnohém ohledu velkých zásluh.

Viděla jsem Kamenici před dvaceti lety; teď však bych ji bylo nepoznala. Dříve ležela skoro holá a pustá mezi skalami a lesnatými vrchy, teď ale vykukují toliko věž a vyšší střechy z háje ovocných stromů. Je zde několik chmelnic. Zahrádky u domů jsou plny zeleniny a v každé včely. Vesničané, dříve trochu váhaví a nečilí, jsou teď, podněcováni vaším příkladem pane učiteli, tak pilní jako včely.

„I ty, nejmilejší přítelkyně“ pravila paní k Terezce „způsobila jsi zde mnoho dobrého. Po-
něvadž rolnictví v této těsné kotlině lidem dosti zaměstnání neposkytuje, naučila jsi je krajky dělat a vyšívat, čímž si lidé hodně vydělají. Jakkoli jste oba, ty i manžel tvůj, chudobní, tedy jste předce k obohacení vesnice mnoho učinili. Aniž se zde ve vsi jméno „průmyslová škola“ kdy vyslovilo, byla tu předce jedna z nejvýbornějších škol toho druhu pro štěpařství, zelinářství, včelařství a rozličné jiné užitečné práce, které se zde skrz vaší přičinlivost velice zvelebily.

Když četl manžel můj ty příznivé zprávy od pana doktora, které všechny já zde potvrzené nacházím, ustanovil se hned na tom, co učiní. Hlásilo se sice mnoho učitelů o školu Lukaveckou, manžel můj však pravil: „Patočka bude našim učitelem a nikdo jiný, budeli mít k tomu chuti.“

A poněvadž teď právě do Lukavce jedu a silnice tak blízko vaší vesnice běží, chtěla jsem si udělat sama potěšení, přinést vám tu zprávu. Neboť nepochybuji, že vám bude tato služba příjemná a docela přiměřená. Lukavec je velmi přívětivé místo. Škola je nová, velmi pohodlná a prostranná a zahrada při ní velká a pěkná. Služného budete mítí třikrát tolik, co máte zde, protož myslím, že službu tu přijmete.

Tak bude postaráno o vaše děti a všechny děti v Lukavci budou se těšiti, že dostanou tak hodného učitele. Já však budu mítí tu velkou radost, že bude Terezie, má milá přítelkyně od mladosti, pořád blízko mne, a dceruška má Albin-ka bude mítí v Aničce tovaryšku, tak hodnou a laskavou, jako byla matka její za mladých let mně. Teď mi tedy řekněte, milý pane učiteli, co tomu říkáte?“

Dobrý učitel byl tímto nabídnutím rovněž tak překvapen, jako potěšen; měl plné oči slzí a v prvním okamžení nemohl radostí ani promlu-
viti.

„Jaké to štěstí!“ zvolal konečně „jaká to zázračná pomoc s hůry, právě když jsme jí nej-

více potřebovali ! Ano ctihodná, milostivá paní, přijímám vaše podání s radostí a s nejvroucnějšími díky. Přičiním se, abych plnil všecky své povinnosti co nejsvědomitěji, a prokážu vděčnost svou Vašnostem a milost pánovi více skutky než slovy.“

Paní učitelka prolévala radostí tolik slzí, že štkala a plakala. Malá Márinka, která vedle ní stála pravila: „Proč pláčeš maminko ? Vždyť je milostivá paní velmi přívětivá a nevadí se s tebou ! Neplač, sic bych musila také plakat.“

Matka však pravila paní z Lukavce: „O, jak šťastna jsem, že jsem se s vámi opět shledala, nejdražší milost paní, a že jste ještě pořád tak dobrotiva, laskava, přívětiva a beze vší pýchy, jako již tenkrát v Lipovicích. Jak velice těším se, že budu teď vám na blízku živa ! Jak dobrotivě postaral se Bůh o dítky mé ; jak dobře všechno přivádí ku konci !“

Paní z Lukavce odtušila : „Patrné to řízení Boží, že jsme se zase shledaly, a že místo učitelské v Lukavci muži tvému odhodláno bylo, nežli jsem věděla, že je tvým manželem. Ach, pořád jsem toužila jen po tom, abych tebe do smrti jen ještě jednou spatřila.

Z celé duše přála jsem si teď, ješto mě Bůh pozemskými statky požehnal, učiniti předc také něco pro tebe, abych tobě, kterás mi zachránila život, také díky své projevila. Jak velice jsem se tedy potěšila a jak jsem užasnula, když jsem vkro-

čila pod tuto doškovou střechu a spatřila nejprvé Annu, věrný tvůj obraz a pak tebe samu !“

Má radost je zajisté tak velká, jako tvá. Nejenom ty, milá Terezko, manžel tvůj a děti tvé, máte zač Bohu co děkovati; i já, manžel můj a děti, ano všickni lidé v Lukavci musejí toto řízení Páně jakožto božské dobrodiní uznati a za mnoho let ještě budou za to mít Bohu co děkovati. Mýlka s květem chmelovým byla v pravdě šťastná mýlka.“

„To mě tedy velice těší“ zvolala Albinka, kteráž byla vždy veselá a utěšené mysli „že jsem koupí toho chmele tolik dobrého způsobila ! Tenkrát jsem za to dostala notnou domluvu, teď ale musím se sama také trochu pochválit, poněvadž mě nechválí nikdo jiný ! Kdybych byla onen vínek tak draze nezaplatila, nebyly by se přihodily všechny ty šťastné následky, které povstaly z této koupě. Matinka bylaby nenalezla svou přítelkyni a do Lukavce byli bychme nedostali tak výtečného učitele.“

Paní z Lukavce však pravila : „Tyto šťastné následky nemohou tobě být přičtěny, milá Albinke, a ty se nesmíš chlubit s radostným skončením tohoto příběhu. Omyl tvůj zůstane omylem a nepředložený skutek tvůj zůstane nepředloženým. Avšak nic neoslavuje věčné řízení Páně tak tuze, jako to, že i naše nepředloženosti k dobrému vede, ano že často naše nerozvážlivé činy k štěstí nám slouží. Tak okazuje Bůh, že

řídí lidský osud, tak poznáváme, že při všem, co činíme nebo před se bereme, první důvěru svou v Něho klásti a vsí čest a chválu jediné Jemu vzdávati máme. Tím však nechci nikoliv tebe má milá, ještě drobet lehkovážná dceruško v tvé lehkovážnosti a nerozvážlivosti posilňovati. Lehkomyslnost a nepředloženost mají vždy smutné následky, jakž to přirozeně jinak být nemůže, jestli však Bůh z těchto vad radostné příhody povstávati nechává, tedy je to pouze jeho milost a smilování. Budeme tedy vždycky rozvážlivě a předloženě jednat, a následek zůstavíme pak Bohu. Musíme to dělat jako rolník, jenž oseje roli svou se vsí péčí a přičinlivostí, a očekává k tomu požehnání s hůry.“

Paní z Lukavce řekla pak panu učitelovi aby se přestěhoval jak brzy může do Lukavce a aby jí dal věděti, kterého dne z Kamenice odjetí miní; ona prý pro něho a pro rodinu i pro nábytek vozy pošle, a ještě jednou ho ujistila, že bude s manželkou v Lukavci zajisté spokojeně živ.

„Pro to dobré“ pravila „které tam působíte, budou si vás lidé vesměs jistotně vážiti a vás milovati, a také tam naleznete příležitost, dítky své dobře zaopatřiti.“

Co teď předpověděla, to se později všecko také dokonale vyplnilo.

Paní z Lukavce rozloučila se pak velmi laskavě s Terezií na brzké radostné shledání,

přála se zvláštní přívětivostí učitelovi a dítkám, aby se zatím dobře měli a šla s Albinkou, provázena celou přešťastnou rodinou učitelovou, k skvostnému kočáru svému, který stál nedaleko dvéří chudobného učitele, na úžas všem vesničanům.

Albinka, nežli vstoupila do kočáru, řekla Anně: „Ještě na něco byla bych docela zapomněla! Byla jsem tak nezpůsobná, že jsem tě připravila o klobouk s hlavy v nejparnější ve-
dru, a nad to ti byl klobouk ten, jakožto dar od tvé milované matky dvojnásob milý a vzácný. Protož ti ho tuto přináším nazpátek.“

Na to vyndala klobouk s chmelovým vínkem ze škatule a podala ho Anně.

„Jeli pak to možno?“ zvolala překvapená Anna „což neuschnul ten krásný chmelový květ a hezké zelené listy za tak dlouhou dobu? V skutku, je to všecko totéž a vše tak čerstvé a zelené, jako tenkrát, když jsem tu větvičku na klobouk připnula.“

Albinka tleskala rukama, smála se a zvolala: „Teď nemáme jedna druhé co vyčítat! Já mněla přirozený chmelový věník za umělý, a ty máš tento umělý za přirozený. Podle oné rato-
lítky chmelové, kterou jsem od tebe ne příliš lacině koupila, která však dávno již uschla, dala jsem udělati zrovna takový umělý věníček u kytkářky, když jsem do hlavního města přijela, a tento umělý květ chmelový daruji teď tobě.

Ulož tuto chmelovou větvičku tak, jako by to byla zrovna ta, nížto ruka tvá jednou tento klobouk ovinula, která však se stala v ruce Boží prostředkem, aby se několika potěšitelných událostí svinulo v jeden příběh a aby se připravila nám všem velká radost.“

„Milost slečna má docela dobře“ pravil pan učitel „ulož si Aničko ten věníc chmelový pečlivě na památku dobroty a milosrdenství Páně. Prostředkem oné chmelové větvičky, kterou tuto tak uměle nápodobenou vidíme, učinil Bůh na nás velké věci! Máť on v neskončeném hospodářství svém nesčíslné prostředky, jichž užívá k poučení, k polepšení a oblažení svých lidí, buď si to keř tykvový u Ninive, anebo neúrodný strom fíkový na cestě do Jeruzalema, anebo věníc chmelového květu z plotu naší zahrady.“

Krásné povídky k vzdělání rozumu a ušlechtnění srdce rozmilých dítek. Dle Jaisa zčeštil J. A. Jelínek. Za 18 kr.

Krvavý poklad. Truchlivá povídka ze spisů Klaurenových. Od Fr. B. Tomsy. Za 24 kr.

Loango, věrný sluha mouřeninský. Povídka pro milou mládež. Dle Fr. Hoffmanna přeložil B. J. Heidl. Za 22 kr.

Nebe a země klíč, aneb všesrozumitelní počátkové učení o nebi a o zemi. Od P. A. V. Hnojka. Druhé rozmnožené a opravené vydání. Za 42 kr.

Ovoce dobrého vychování. Tři povídky v listech pro rodiče a dítky jejich, dle Kr. Šmída od J. Devítského. Obsahují: Nalezený prsten.

Červené krejcary. — Oheň. Za 12 kr. —

Pokladnička aneb Bohumír vinný a nevinný. Povídky pro mládež dospělejší, vzdělané od V. Filípka. Za 12 kr.

Povídky květoucímu stáří věnované dle Kr. Šmída od J. Devítského. Obsahují: Růžový keř. — Klášter Kartuzianský. — Moucha. Za 18 kr.

Pytláci. — Hraběnka Griselda. Poučné povídky pro rodiče a dítky zčeštěné od J. Devítského. Za 12 kr.

Pavel a Virginia. Z francouzského Bernardina de Saint-Pierre přeložil P. O. Druhé vydání. Skvostně vázaná se zlatou ořízkou a čtyřmi v oceli rytými obrázky za 96 kr., v obálce s jedním obrázkem za 42 kr.

Reinoldovy osudy, nebo: Divné jsou cesty prozřetelnosti Boží. Povídka pro rodiče a dítky z třicetileté války. Za 18 kr.

Robinzon mladší. Knížka ušlechtilé mládeži české k poučení a zábavě, jižto v jazyku německém sepsal J. G. Kampe. Za 36 kr.

Uhlíř. Povídka pro mládež, zčeštěná od J. P. Devítského. Za 12 kr.

Křištofa Šmída veškery spisy pro mládež a přátele její. Dle posledního původního vydání přeložil Dr. Josef Pečírka. 30 sešitů po 22 kr. Svazek I. obsahuje: Jindřich z Dubínova. Holubička.

Sv. II. Beránek. Obrázek panny Marie v lese.

Sv. III. Bohumír, mladý poustevník.

Sv. IV. Drahé kameny. Diamantový prsten. Pomněnky.

Sv. V. Adléta z Chlumu. Angelika. Buchta.

Sv. VI. a VII. Růženka z Jedlova. Titus a rodina jeho.

Sv. VIII. Kraslice. Kanárek.

Sv. IX. Timoteus a Filemon.

Sv. X. Bratří. Melón.

Sv. XI. Pavlínka, zakladatelka opatrovny.

Sv. XII. Hlíněný džbán. Slaviček.

Sv. XIII. Keř růžový. Červené a bílé růže. Střešně.

Sv. XIV. Štědrý večer.

Sv. XV. Amalie a Boženka, nestejně sestry. Světluška.

Sv. XVI. Rolník Florian Krotký.

Sv. XVII. Vladimír, kníže v Čechách. Chyba v tisku.

Sv. XVIII. a XIX. Jenovéfa. Raci.

Sv. XX. Anselmo, otrok mezi Turky. Kaple Vlčická.

Sv. XXI. Povodeň. Némé dítě.

Sv. XXII. Dřevěný křížek. Porouchaný obraz.

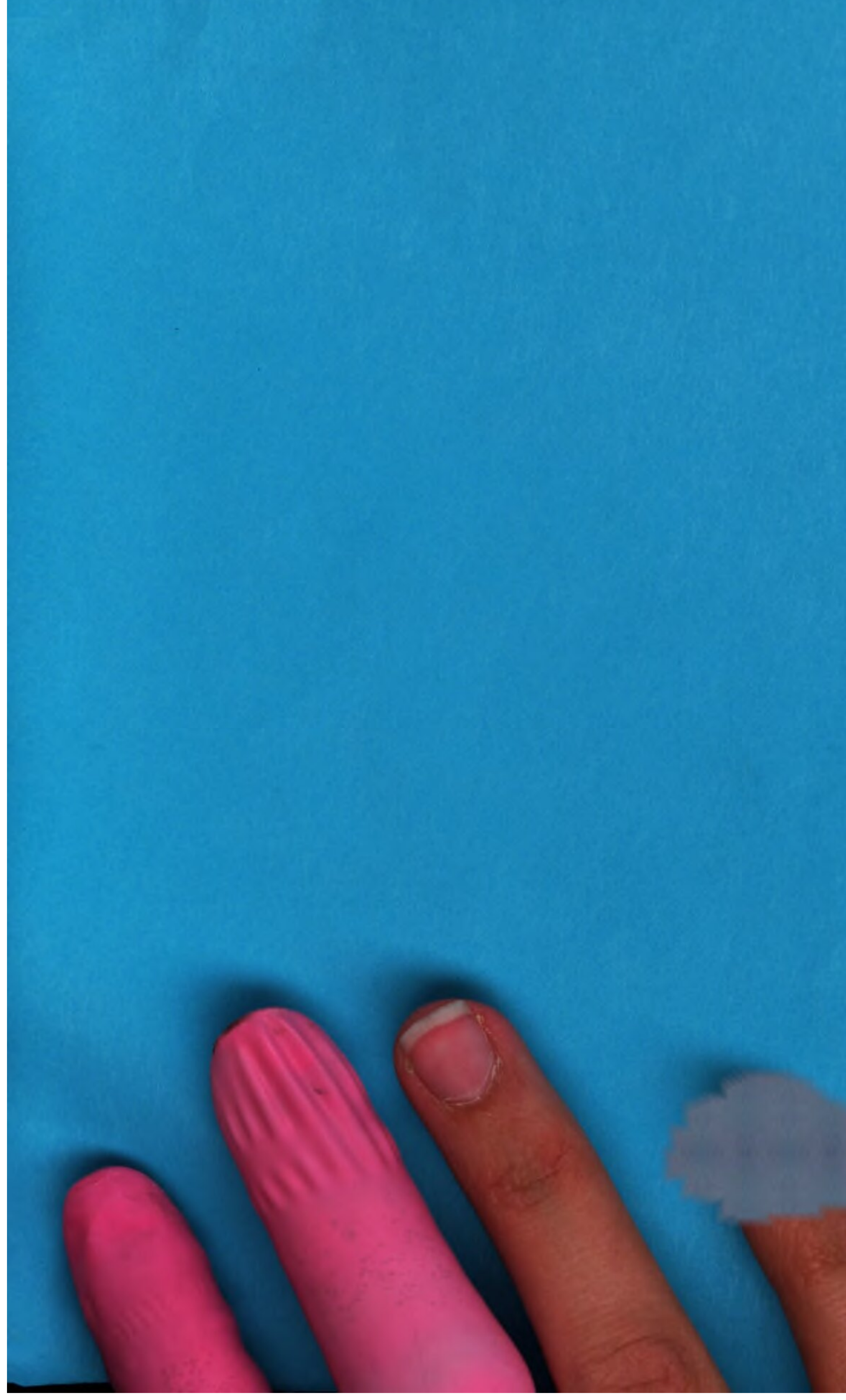
Sv. XXIII. a XXIV. Ferdinand.

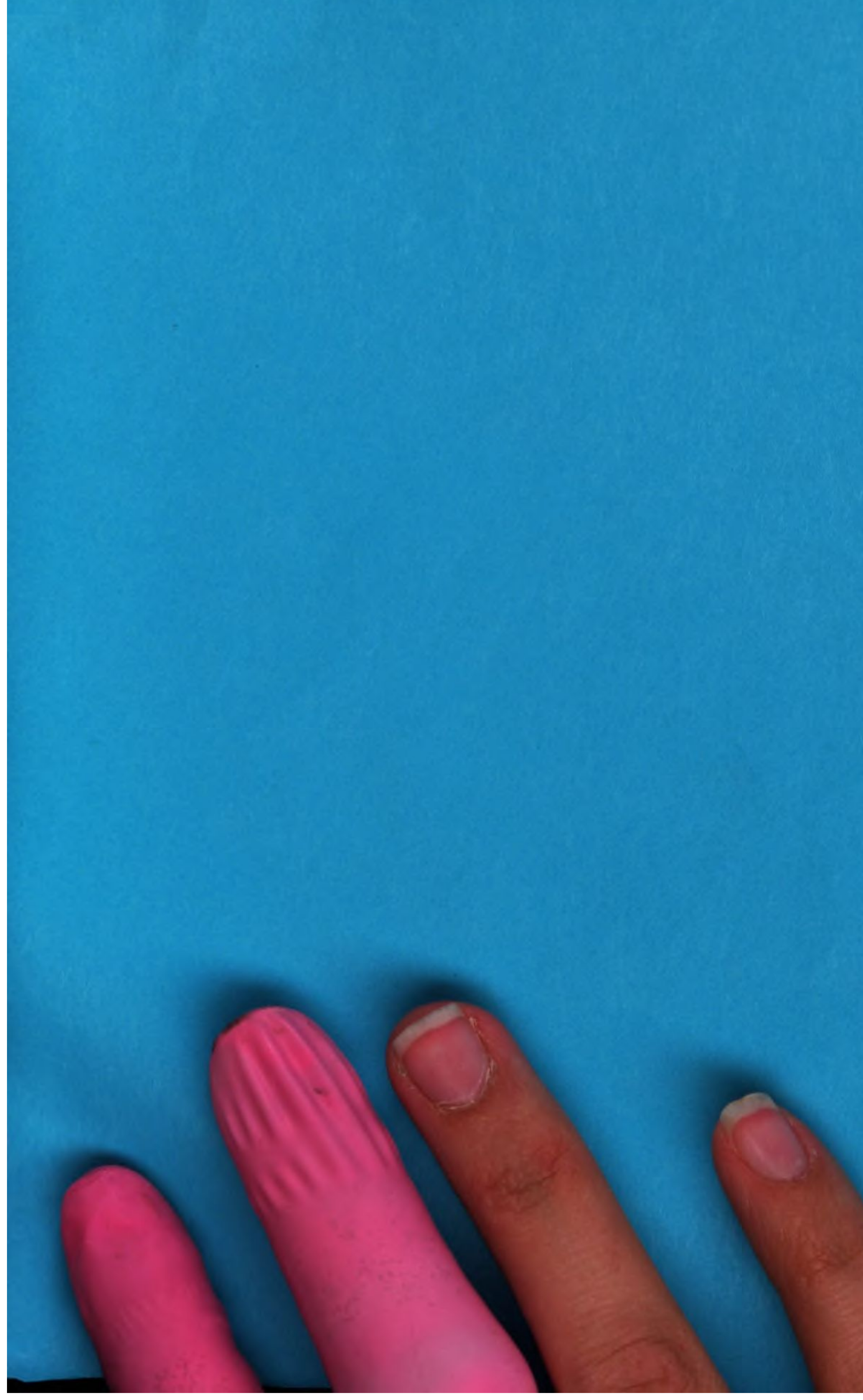
Sv. XXV. a XXVI. Dobrý Fridolin a zlý Dětrich.

Sv. XXVII. Nejlepší dědictví. Kaplička v lese. — Hnízdečko.

Sv. XXVIII. a XXIX. Klárka, aneb osidla nevinnosti. Požár Krejcary a dukáty. Sedmikrása.

(Svazečky vycházejí v krátkých lhůtách.)

Schmid, Christoph <<von>>,

Veskery spisy (Sammtl. Schriften, Nach der letzten Original-Ausgabe ü
bersetzt von Jos. Pecírka)

Prag 1863

XXXPaed.pr. 3085-30

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10761062-9